

Izhaja vsak dan s jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1[—], na 16 straneh Din 2[—],
mesečna naročnina Din 20[—], za
tujino Din 30[—]. Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71

Jugoslovan

Rekopisov ne vračam,
— Oglad po tarifi in dogovoru,

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68,
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60,
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 155

Ljubljana, sobota, dne 29. novembra 1930

Leto I.

Evropa budno motri gibanje rimske diplomacije

Fašistovski tisk o pomenu obiska turškega zunanjega ministra v Rimu - »Mussolini vodi obupno politiko« - Rim pripravlja nova iznenadenja

Rim, 28. novembra. n. Sestanek turškega zunanjega ministra Tefvik Rudži beja s predsednikom italijanske vlade Mussolinijem kot tudi njegova posvetovanja z italijanskim zunanjim ministrom Grandijem, ki se še vedno nadaljujejo, so rodila mnogo komentarjev, tako v italijanskem kot v inozemskem tisku. O njih je bilo izdano tudi uradno poročilo, ki pravi, da je trajal razgovor med Tefvik Ruždi bejem in Mussolinijem 40 minut, prva posvetovanja turškega zunanjega ministra z zunanjim ministrom Grandijem pa eno uro in več.

Na teh razgovorih, ki so bili zelo pristranskega duha, so ugotovili na obojestransko zadovoljstvo, da se prijateljski odnosi med Italijo in Turčijo zelo povoljno razvijajo. Dalje je v službenem poročilu naglašeno, da so na teh posvetovanjih premetrili razna politična in gospodarska vprašanja, ki se direktno nanašajo na Italijo in Turčijo, in da so se v vseh vprašanih sporazumeli, ker se stališče obeh vlad v vsakem pogledu popolnoma strinja. Fašistovski listi se o Tefvik Ruždi beju in njegovi državljanski sposobnosti sila laiskavo izražajo in naglašajo, da je hotel temu državniku sam italijanski kralj že takoj ob njegovem prihodu izkazati svojo pažnjo in da ga je sprejel v posebni avdienci.

V svojih komentarjih o prvih rezultatih teh posvetovanj približa ves fašistovski tisk, da so bili zelo odlični, kar pa v ostalem ni nikakoli novost, ker vladajo med fašistovsko Italijo in mlado turško republiko že od nekdaj pristranski odnosi, katere je le še sankcioniral že sklenjeni pakt o prijateljstvu.

»Giornale d'Italia« ponavlja staro trditve, da je pred vsem zasluga Italije, da je prišlo do sporazuma med obema starima tekmečema: Grčijo in Turčijo. Kot dobra prijateljica turške in grške republike je Italija stalno stremela za tem, da v zmislu turško-grškega sporazuma trajno in do dobra utrdi temelje miru na vzhodni obali Sredozemskega morja. Iskreno je delala, dokler niso bile odstranjene vse zapreke, ki so pred sporazumom ločile obe sosedni državi. To njeno delo je obrodilo dobre sadove. Danes je prijateljski pakt med Turčijo in Grčijo dejstvo.

Posebno proti turški republiko je gojila Italija politiko iskrenega prijateljstva in recipročnega zaupanja ter je tako omogočila zelo koristno politično in gospodarsko medsebojno sodelovanje. »Giornale d'Italia« pravi, da gleda Italija s simpatijami na napredek turške republike, katero je Kemal paša kot njen energični vodja in človek širokega pogleda in moške volje dvignil in obnovil. Italija ni bila nič manj kot Turčija sama v skrbeh za njeno neodvisnost ter za njeno politično in teritorialno suverenost. Želela je pri tem le, da bi se mlada Turčija čim bolj gospodarsko in finančno ojačila, da bi zastavila vse sile svojega napredka za gospodarsko samostojnost in politično neodvisnost, ki ji edini moreta zagotoviti popolno politično svobodo. Turčija je danes eden najbolj odločilnih faktorjev sredozemskega ravnotežja in zaradi tega Italija želi, da bi se Turčija zunanje in notranje ojačila in konsolidirala.

To so bili razlogi, ki so Italijo privedli do pristranih prijateljskih odnosov na pram mladi turški državi. Ni dvoma, da bodo rimski sestanki Tefvik Ruždi beja privedli do novega poglobljenega sodelovanja in otvorili nove poti, po katerih bosta krenili Turčija in Italija v svojih medsebojnih odnosih, posebno v svojem političnem in gospodarskem sodelovanju, da si s tem skupno zagotovita svoj napredek.

»Tribuna« ugotavlja v svojem komentarju, da je bil prihod turškega zunanjega ministra Tefvik Ruždi beja potreben, da se prijateljske vezi med obema narodoma utrdijo in da se z ozirom na pred kratkim sklenjeni grško-turški prijateljski pakt proučijo vsi problemi, ki prav posebno zadevajo tako Turčijo kot Italijo in Grčijo. »Tribuna« zavrača trditve francoskih in britanskih listov, ki da z malenkostno zagrizenostjo očita Italiji, da se hoče nasloniti na sovjetsko Rusijo in zbrati okrog

sebe gotove premagane države, ki bi ho-tele ogrožati današnji položaj v Evropi. Po mnenju »Tribune« te trditve inozemskega tiska ne drže, ker vodi Italija realno politiko, ne pa avanturistične, le da te njene politike nihče noče razumeti. Spricho tega se »Tribuna« člankar jezi in pravi: Mussolini dela zase in za svojo bodočnost. Napram državi, ki je v tako prijateljskih odnosih z Italijo, postopa lojalno. Njegova politika napram prijateljem je zanj vprašanje časti. Končno se izpostavlja za evropski mir, hoče na čvrsto bazo postaviti garancije za ta mir z deli in ne z besedami. Tako dela ter urejuje in obnavlja mednarodne odnose. Prijateljstvo med Italijo in Turčijo je važen element v tem točno določenem pravcu fašistovske vlade.

»Tevere« pa napada ves svetovni tisk, ki da z vedno večjo silo izpada proti že stokrat pribitemu zatrdilu fašistovskih listov o miroljubnosti Mussolinijeve politike. Ta fašistovski list se zgraža zaradi opozoril nekaterih pariških, londonskih in berlinskih listov, da namreč Mussolini vodi

obupno politiko, to pa zaradi tega, ker se druži s sovjetsko Rusijo, da tako od neko iztisne denarnih sredstev za utrditve fašistovskega režima v Italiji. Če se smatra sovjetska Rusija kot element nemira, se mora fašistovska Italija smatrati kot element miru. Pa je popolnoma naravno, da bo moralo biti sodelovanje med Rimom in Moskvjo toliko bolj koristno za svetovni mir. Po mišljenju lista »Tevere« govori za to tudi okolnost, da je fašistovska Italija zastavila vse svoje sile za grško-turško sporazumljenje in da je tako mnogo doprinesla za pomirjenje prilik v jugovzhodni Evropi. Fašistovski »Tevere« opominja h koncu, da dela Italija tako, kakor ji najbolj pristaja. Toda baš s to poslednjo opazko se indirektno izdaja in potrjuje mnenje inozemskega tiska, da fašistovska diplomacija zares pripravlja neka iznenadenja in da imajo njeni načrti, ki jih je odkril svetovni tisk, v resnici vnmirujoč pomen. Zato Evropa budno motri delovanja rimske diplomacije.

Trst, 28. novembra. n. Tukajšnji tisk se

dela začudenega, da je milanski sestanek zunanjega ministra Grandija s sovjetskim komisarjem Litvinovim izzval toliko komentarjev in nejevolje v inozemskem, posebno v angleškem tisku. Enako se je zgodilo s sestankom ministra Grandija s turškim ministrom Tefvik Ruždi bejem. Z ozirom na prvi sestanek prinaša italijanski tisk brez vsakega komentarja vprašanje, ki ga je stavilo angleško časopisje, ali pomeni sestanek Grandi-Litvinov sondiranje terena za bodoče ožje politično in gospodarsko zvezo med Italijo in Rusijo, in ali se bodo k tej zvezi res priključile Nemčija, Bolgarska, Turčija in Madjarska. Prav takšno kot angleško je tudi pisanje francoskih listov.

Rim, 28. novembra. n. Vsi današnji listi objavljajo proglas bolgarskega društva »Rodna zaštitca«, ki poziva bolgarski narod, da se ves priključi pokretu, ki ga je uvedla »Rodna zaštitca« v fašistovskem duhu po principih, ki jih je postavil Mussolini, da tako doseže preporod in obnovitev bolgarskega naroda.

Fašistovsko-sovjetsko bratenje in Vatikan

Vatikanski krogi spremljajo približevanje Rima k Moskvi z velikim nezadovoljstvom
Pretežno gospodarska vsebina milanskih pogovorov

Pariz, 28. novembra. »Tempo« objavlja obširno poročilo svojega rimskega dopisnika o nedavnem sestanku med Litvinovim in Grandijem v Milanu. List naglašava v tem poročilu, da se tesnim stikom med sovjeti in fašistovsko vlado ni treba čuditi, kajti postopanje fašizma je v tem pogledu v popolnem skladu z njegovim doslednim realizmom v politiki. V imenu tega realizma je fašizem postavil načelo, da mora biti zunanja politika popolnoma neodvisna od notranje politike, notranje organizacije države in od ideologije, na kateri ta organizacija sloni.

Duce sam ne stoji na stališču, da bi se morale sklepati le take pogodbe, ki bi služile njegovemu državnemu sistemu, temveč sprejema vsako pogodbo, ki bi utegnila kakorkoli koristiti Italiji. »Tempo« poročevalce omenja v nadaljevanju, da so fašisti kljub vsemu vendar zelo previdni glede ruskega boljševizma, dasi se je opazilo takoj po sklenitvi trgovinske pogodbe z Ru-

sijo od 2. avgusta t. l., da je sovražno stališče italijanskega tiska napram komunizmu znatno popustilo.

En važen činitelj pa je v Italiji sami, ki ga je to bratenje med fašizmom in boljševizmom skrajno neprijetno zadelo. Ta činitelj je Vatikan, ki spremlja zblíževanje med Italijo in Rusijo z veliko nejevoljo. Vatikan vodi vztrajno borbo proti protiverski gonji sovjetov. Govorec te dni o protiverskem muzeju v Moskvi, v katerem se nahaja tudi karikatura kardinala Gasparija in Mussolinija, ko podpisujeta lateransko pogodbo, je pisalo vatikansko glasilo »Osservatore Romano«, da bi se poleg te karikature prav lepo prilegala slika, ki bi predstavljala predsednika ljudskih komisarjev, ko pozdravlja s pristranim govorom novega italijanskega poslanika v Moskvi ter proslavlja prijateljstvo med obema deželama: med boljševiško in fašistično.

Na drugi strani pa je gotovo, da so bili pogovori med Litvinovim in Grandijem

predvsem gospodarske narave. Pri izvajanju trgovinskega sporazuma od 2. avgusta so namreč nastale razne težkoče. Sovjetski dumping z žitom je v veliki meri škodoval tudi italijanske poljedelce. Na ta način so nastala razna navzkrižja, ki so prisilila voditelja zunanje politike obeh držav, da se sestaneja in jih skušata rešiti. Italija pa je hotela porabiti to priliko tudi za to, da si na podlagi direktnega sporazuma zagotovi čim boljše pogoje za izvoz svojih industrijskih proizvodov v Rusijo in uvoz sirovin iz te dežele.

Sestanek pa ima brez dvoma tudi svoj politični pomen. Italija si hoče na vsak način zagotoviti zalaganje s sirovinami tudi za slučaj vojne. Edina pot, po kateri bi lahko šlo to zalaganje, je pot iz Črnega morja skozi Dardanele. V tem pogledu — zaključuje »Tempo« — pomeni ta sestanek tudi tesnejše zblíževanje med obema državama, zblíževanje, ki najbrže ne bo ostalo brez odmeva po deželah ob Črnem morju.

Nove težkoče v avstrijski politični krizi

Glavna ovira »domovinski blok« - Odmevi nedavnih preiskav proti demokratom

Dunaj, 28. novembra. d. Tudi današnja pogajanja za sestavo nove vladne koalicije in za delovni program niso dovedla še do končnega rezultata. Ob 7. zvečer so se pogajanja še vedno vršila, ne da bi bilo videti kak konkreten rezultat. — V krogih Schobrovega bloka vlada precejšnje nerazpoloženje, ker je včerajšnje od krščanskih socialcev po uradni poti razširjeno poročilo zopet izjavljalo, da se Schobrov blok strinja z udeležbo domovinskega bloka v vladni koaliciji. Schobrov blok to odločno zanika in izjavlja, da se v tem vprašanju sploh še niso pogajali in da Schobrov blok glede tega ni še dal nobene izjave. Pač pa so včeraj že skoraj proti koncu skupne konference zastopniki domovinskega bloka s fašistovskim pozdravom vstopili v posvetovalno dvorano in tam izjavili, da je domovinski blok pripravljen ostati v vladi in v vladni večini, toda le, če se bo današnji kurs na desno nadaljeval in če ostane notranje ministrstvo v rokah domovinskega bloka.

Dr. Schober je še pred to izjavo domovinskega bloka zapustil posvetovalno dvorano in se vanjo povrnil šele potem, ko so zastopniki domovinskega bloka že bili odšli. Tisk Schobrovega bloka odločno odklanja te zahteve in pogoje domovinskega bloka in zahteva notranje ministrstvo kakor tudi še dva druga portfelja zase. Dalje

poudarja, da dr. Schober ne odneha od svoje zahteve, da se sedanji sistem spremeni in da današnji kabinet odstopi.

K današnjim posvetovanjem so zopet prišli zastopniki domovinskega bloka, in sicer zopet s svojim fašistovskim pozdravom ter so ponovili svoje včerajšnje zahteve. Tudi tokrat je zastopnik Schobrovega bloka še pred prihodom domovinskega bloka odšel iz dvorane.

Linz, 28. novembra. d. Na včerajšnji seji občinskega sveta v Linzu so Velenemci naslovili na socialno-demokratskega župana Gruberja vprašanje, ali je res, da je socialno-demokratska stranka o znani preiskavi radi orožja že prej o pravem času zvedela. Župan Gruber je odgovoril, da je res, da so socialni demokrati o nameravani akciji že prej zvedeli. Tega sporočila pa niso dobili od krščansko-socialnega zgornje-avstrijskega deželnega glavarja dr. Schlegela. Dalje je dejal: Izjavljam na javni seji, da ne bomo več tako nerodni, da bi se izročili svojim nasprotnikom brez obrambe. Pač pa bomo takoj ves inventar naše zaloge orožja objavili, če se objavijo tudi zaloge heimwehrov in drugih udruženj. Naše orožje se ne bo uporabljalo nikdar za kaj drugega razen v obrambo republike.

Rudži bej poseti tudi Sofijo

Sofija, 28. novembra. AA. Listi poročajo, da se bo turški zunanji minister na poti v Carigrad ustavil v Sofiji.

Sofija, 28. novembra. n. Turško poslanstvo je potrdilo vest, da se bo zunanji minister Tefvik Ruždi bej na svoji poti iz Rima v Ankaro ustavil v Sofiji. Sestal se bo z bolgarskim zunanjim ministrom Burom in sklenil z njim pogodbo o turško-bolgarski medsebojni pravni pomoči. Minister Tefvik Ruždi bej namerava ostati v Sofiji dva ali tri dni.

Razpust vojaške organizacije v Nemčiji

Weimar, 28. novembra. d. Turinško notranje ministrstvo, ki ga, kakor znano, vodi narodni socialist dr. Fritz, sporoča to-le: Kakor je izvedela policija, je krajevna skupina Gera udruženja »Reichsbanner schwarz - rot - gold« med Klein Sara in med gozdnim obronkom pri Geri priredila vojaško vajo, katere se je udeležilo 260 oseb. Pred gozdom so razvili strelne žrte na prostem polju. Sledil je markiran napad na gozdni obronek. Napad je bil prekinjen s signalom iz roga. Iz tega nastopanja krajevne skupine »Gera« Reichsbanner-ja izhaja, da se ta krajevna skupina udeležuje vojaško in da s svojim udeleževanjem in svojim namenom postopa protizakonito in je v nasprotju z določili mirovnih pogodb. Turinško notranje ministrstvo je zato naprosilo državnega notranjega ministra za pristanek, da sme v smislu zakona razpustiti to krajevno skupino.

Bassanesi izgnan iz Švice

Bern, 28. novembra. d. Švicarski zvezni svet je Italijana Bassanesija, ki je bil, kakor znano, zaradi prestopa švicarskih predpisov o zračnem prometu obsojen, danes izgnal iz Švice. Prav tako tudi njegove sokrivce.

Več nacionalnega dela

Na mah je spremenilo osvobođenje naš položaj in tudi naše delo. Z neizmernimi žrtvami smo morali pred vojno z lastnimi sredstvi skrbeti za naše zasebno šolstvo in samo s privatno darežljivostjo smo obvarovali našo mladino pred potujčevanjem. Z osvobođenjem smo bili na mah rešeni te skrbi, ker vse te naše zasebne šole je prevzela država. In vrhu tega ustanovila se celo vrsto novih šol, ki jih mi sploh nismo mogli ustanoviti.

A tudi na vseh drugih poljih nas je država rešila cele vrste skrbi. Ni nam bilo več treba skrbeti za naša višja učilišča, ker za vse te je država prevzela skrb in vrhu tega nam dala še vseučilišče. Prav tako pa se nam tudi ni več bati za naše gledališče, ker tudi zanj je prevzela skrb država. Povsodi nam je tako prineslo osvobođenje silno olajšanje in toliko naših energij je postalo prostih, da bi morali skokoma napredovati na vseh poljih, če bi uporabili te proste energije za drugo nacionalno delo.

Tega pa nismo storili, ker se je uveljavila med nami misel, da je z osvobođenjem prevzela sploh vse nacionalno delo država sama. To pa je silno zmotna misel, ker država sploh ne more prevzeti vsega nacionalnega dela. Glavna naloga nacionalnega dela je v tem, da se v narodu goji duh požrtvovalnosti, da se vzbujajo in širi nacionalna zavest, da se kaže narodu prava pot, ki ga vodi k blagostanju in sreči. Vsega tega država ne more dati, ker ona zbira samo narodne sile za skupen cilj, dočim pripada in mora pripadati podrobno narodno delo zasebni inicijativi. Da se vzbudi med našim narodom ista požrtvovalnost ko pred vojno, je odvisno le od nas, ne pa od države. Skrb za severno mejo je vsled državne pomoči sicer silno zmanjšana, a ni prenehala biti dolžnost slovenske družbe. Prav tako pa je ostala dolžnost zasebne inicijative, da ostane nacionalna zavest krepka in da v narodnem delu ne zavladajo zastoj in mrtvilo.

Najmanj pa smeta zavladati komodnost in lenoba, kateri je vrata na stečaj odprla baš ona nesrečna zmota, da je po osvobođenju postalo narodno delo sploh nepotrebno, ker je minila sedaj vsaka nacionalna nevarnost. Toda tudi najsilnejši narod je v nevarnosti, če se uda lenobi, ki je poglaviti greh, iz katerega izvirajo vsi drugi. Narod, ki se udaja lenobi, postaja nepazljiv ter prepušča iz lahkomiselnosti in slepote postojanko za postojanko iz rok, dokler z grozo ne spozna, da je že na pol napravil svojo svobodo.

Ne manjza dosti, pa bomo tudi mi doživeli to grozno spoznanje. Ne samo da smo lenarili, smo se vrhu tega še deset let samo prepirali in tako zaigrali toliko postojank, da smo v marsičem že na slabšem ko pred vojno. Če bi n. pr. kdo hotel danes pričeti s propagando, da kupujemo le pri svojih ljudeh, bi takoj spoznal, da je taka propaganda danes čisto nemogoča, ker ni več one zavednosti, ki je potrebna za izvajanje gesla »Svoji k svojim«.

Prav to pa bi moral konstatirati tudi ti, ki bi hotel vzbuditi ono požrtvovalnost, ki je vladala pred vojno. Danes ne bi mogli vzdrževati niti desetine onih šol, ki smo jih pred vojno. Sploh more samo nepopoljšljiv optimist upati, da je mogoče vzbuditi med narodom tako intenzivno narodno delo, kakor je vladalo pred vojno.

In vendar ni druge rešitve, kakor da postanemo vsi taki nepopoljšljivi optimisti. Zopet je treba vzbuditi vso ono narodno energijo, ki je kljub državnemu odporu obvarovala narod pred potujčevanjem. Razlika je le v tem, da mora biti danes ta energija toliko bolj uspešna, ker bo sedaj uživala državno podporo.

Kakor smo pred vojno vzbujali narodno zavest s predavanji, prireditvami in vsem onim neprestanim podrobnim delom, tako se mora to goditi tudi sedaj. Vsa naša društva morajo postati zopet središča nacionalnega dela in vsak naš inteligent mora postati aktiven delavec na narodnem polju. Nikjer ne sme biti nobene komodnosti in nobene lenobe, ker ta vodi nujno v propadanje. Šele na začetku svoje poti navzgor smo in še silne strmine bomo morali premagati, dokler ne pridemo res do sreče. Za te strmine pa je treba mnogo krepke volje in mnogo požrtvovalnosti, kar more dati le privatna inicijativa. Ta je zato tudi jedro jugoslovanskega programa in sploh začetek vsega dela za jugoslovansko misel.

Pomembna manifestacija mesta Zagreba

V znak jugoslovanske hvaležnosti se prekrsti ena glavnih zagrebskih ulic na ime predsednika Masaryka

Zagreb, 28. novembra. n. Mestni načelnik dr. Srkulj je na današnji seji občinskega sveta prečital brzojavko, ki jo je občinski svet nato poslal predsedniku Češkoslovaške republike g. T. G. Masaryku. Brzojavka se glasi: »G. T. Masaryku, prvemu predsedniku Češkoslovaške republike. Smatram za posebno srečo, da morem sporočiti V. Eks. soglasni in spontani sklep svobodnega kraljevstva glavnega mesta Zagreba, sprejet na današnji seji, da se Markovska ulica, ena izmed glavnih ulic, prekrsti z Vašim častnim in slavnim imenom, da bi se na ta način manifestirala velika ljubezen in hvaležnost mesta Zagreba in vsega našega naroda napram V. Eks. za vsa ona dela, s katerimi ste za večno zadolžili Jugoslavijo in s tem tudi vse Slovanstvo. Živio T. G. Masaryku! Živio bratski češkoslovaški narod. Mestni načelnik dr. Srkulj.«

Ko so prečitali brzojavko, jo je sprejel občinski svet z burnim odobravanjem in ploskanjem. Mestni načelnik je odredil nato deset minut odmora.

Ogromen obseg kmetskega tabora v Zagrebu

Nad 100.000 udeležencev prijavljenih - Največje javno zborovanje vseh zadnjih let

Zagreb, 28. novembra. AA. Jutrišnji »Selaški glas« poroča, da se je dozdaj prijavilo za veliko kmečko zborovanje v Zagrebu 8. decembra 105.305 udeležencev. Ker niso vračunjeni v to število udeleženci iz Zagreba, okolice Zagreba in sreza Samobora, se lahko reče, da bo prisostvovalo zborovanju okoli 130.000 oseb. To bo najbolj obiskano zborovanje od ujedinjenja pa do danes in se radi tega lahko imenuje zgodovinsko. Sodelovali bodo vsi kraji naše države. Zborovanje bodo posetili bratje Slovenci, in bratje Srbi iz Sumadije in ostale Srbije. Prišlo bo okoli 200 najboljših sremških gospodarjev, ki jih je pozval Karlo Kovačević. Kakor je bilo že javljeno, se bo vršilo zborovanje na Jelačičevem trgu, ki bo po trditvah nekaterih mnogo premajhen. Ustavljen bo za časa zborovanja promet.

Načrt za preureditev železniškega prometa

Hitrost vlakov se zviša na 80 km na uro — Večje število vagonov III. razreda

Beograd, 28. novembra. I. V prometnem ministarstvu pripravljajo nove reformne načrte za pospeševanje našega železniškega prometa. Odpravili bodo težke lokomotive v lokalnem prometu in določena je spriču tega nabava 10 motornih vozil na račun reparacij. Motorna vozila so se v inozemstvu v lokalnem železniškem prometu zelo izkazala. Prihodnje leto jih bodo dali v promet. Ministarstvo namerava tudi pobijati konkurenco avtobusnega prometa. Železniška uprava si bo naročila lastne avtomobile in uvedla lastne avtomobilske proge, ki jih bo uredila tako, da ne bodo škodile železniškemu prometu. Nadalje se pripravljajo načrt o skrbstvu za higijeno v vlakih. Povečalo se bo število vagonov III. razreda. Poskrbelo se bo, da bodo vlak hitreje vozili. V ta namen bodo izpopolnili in popravili tračnice, kretnice, pragove in mostove in zavarovali glavne železniške postaje. Določenih je okrog 100.000.000 dinarjev za zavarovanje postaj, za gradnjo semaforov itd. Brzino vlakov nameravajo povečati na 80 km na uro. Na ta način bo n. pr. rabil brzovlak na progi Beograd—Zagreb le 7 in pol ure.

le železniškemu prometu. Nadalje se pripravljajo načrt o skrbstvu za higijeno v vlakih. Povečalo se bo število vagonov III. razreda. Poskrbelo se bo, da bodo vlak hitreje vozili. V ta namen bodo izpopolnili in popravili tračnice, kretnice, pragove in mostove in zavarovali glavne železniške postaje. Določenih je okrog 100.000.000 dinarjev za zavarovanje postaj, za gradnjo semaforov itd. Brzino vlakov nameravajo povečati na 80 km na uro. Na ta način bo n. pr. rabil brzovlak na progi Beograd—Zagreb le 7 in pol ure.

Italijanska fin. kriza pred rimskim parlamentom

Ekspeze finančnega ministra Mosconija — »Znižanje plač edina rešitev iz krize«

Rim, 28. novembra. v. Z velikim zanimanjem je pričakovala javnost, predvsem pa politični in gospodarski krogi, ekspeze finančnega ministra Mosconija, o katerem je tisk že pred dnevi napovedal, da bo v svojem govoru pokazal nekaj novih poti, po katerih bo moralo kreniti italijansko gospodarstvo, še posebej pa državna finančna politika, da se osvobodi pritiska usodne krize v svetovnem gospodarstvu. Seja rimske poslanske zbornice, na kateri je nastopil minister Mosconi s svojim govorom, je otvoril predsednik in fašistovski tajnik Giurati. Oglasilo se je nekaj poslancev in državnih podtajnikov z nekaterimi načrti novih zakonov in odgovori na interpelacije. Nato je povodom debate o obračunu poslovnega leta 1928-29 povzel besedo minister Mosconi.

Spčetka je obravnaval pojedina vprašanja, predvsem ona, ki so jih načeli nekateri poslanci na prejšnji seji. Glede vprašanja o ureditvi in koordinaciji državnih izdatkov je dejal, da bo treba predvsem zavezati naglo gradnjo javnih naprav, ki jih ni mogoče sproti plačevati, da se tako odpravi škodljivo odlašanje pri poravi zadevnih izdatkov. Obenem pa državi ne bo več mogoče v dosedanj meri in po sedanjih metodah finančno podpirati pokrajine, občine in parastatalna podjetja.

Zatem je govoril o državnih kontrolah nad parastatalnimi podjetji, ki delujejo sicer pod režimom svobodne konkurence, ki pa zamorejo baš spriču tega v danem slučaju s svojim vplivom na indeks cen mnogo koristiti tako državi, njihovi lastnici, kot konsumentu. Vsekakor pa, je dejal, si država razen tam, kjer je direktno prizadeta, kjer ima investiran svoj lastni kapital, ne sme privajati pravice do kontrole nad industrijo in trgovino, ki sta prepuščeni inicijativi privatnih podjetnikov. Ta njegova izjava je važna tem bolj, ker je bila izrečena v zvezi s poslednjim govorom ministrskega predsednika Mussolinija o intervencijah vlade v italijanskem gospodarstvu in ker direktno zadeva italijansko trgovino in industrijo, iz katere je pričel režim v poslednjem času izločevati »protašistovske« elemente.

V drugi polovici svojega govora je minister Mosconi govoril o vzrokih italijanske državne finančne krize, njenih znakih in o njeni odpravitvi. Prvi in glavni vzrok italijanske finančne krize, je dejal, je kriza svetovnega gospodarstva, ki je v finančnem oziru prišla do najbolj silnega izraza s lanskimi ameriški borznimi polomi. Posledice teh polomov so se morale pokazati tudi v Italiji, ki je bila poleg tega še prisiljena kriti nove nepričakovane izdatke, na drugi strani pa je mogla zbrati mnogo manj dohodkov, kakor jih je določal državni proračun. Tako je država dobila na neposrednih davkih 136 milijonov manj, od taks na poslovni promet 279, od monopolskih dohodkov 123, na posrednih davkih 140 milijonov manj, ko je bilo pričakovati. In čeprav je znašal prebitok dohodkov carine na žito 161 milijonov lir, so bili dohodki vendarle že iz navedenih virov za 517 milijonov lir manjši, kot jih je določal proračun. Nepričakovano pa je bilo treba pri vsem pojezanju dohodkov določiti novih 558 milijonov lir za vojna ministarstva, 565 milijonov za izredna javna dela, med temi 130 milijonov za kraje v južni in srednji Italiji, kjer sta prizadela silno škodo oba poslednja potresa, 40 milijonov za direktno železniško zvezo Bolog-

na-Firenza, 175 milijonov za državno zakladnico na račun obresti in 123 milijonov za zastanke plač državnih namestencev in vojni pokojnin. Tako je prišlo že v prvih štirih mesecih (julij-oktober t. l.) do deficita 729 milijonov lir.

Vlada se je morala energično lotiti vprašanja, kako nadoknaditi ta primanjkljaj. Svojih sil pa ni mogla zastaviti na vseh koncih. Predvsem je Mussolini v svojem zadnjem govoru dejal, da je treba pustiti pri miru ljudi, ki plačujejo davke in hranijo svoj denar v državnih vrednostnih papirjih. Naložiti ljudstvu nove davke bi pomenilo še bolj osušiti vire narodnega gospodarstva. Tudi državni javni dolgov morajo ostati nedotakljivi, njih svota se ne sme zvišati, ker bi se na ta način znižal državni kredit. Tudi z drugih strani ni bilo mogoče povečati državnih dohodkov, izdatki pa se ne daje zmanjšati razen s štednjo. Toda ravnotežje dohodkov in izdatkov je treba čim prej spet vzpostaviti. Spriču tega je režim znižal dohodke državnih namestencev. Na ta način bo koristil državi, pa tudi gospodarstvu v splošnem, kakaj tako se bo znižal eksistenčni minimum, pospešilo padanje cen, pocenilo življenje v splošnem. Režim na ta način ni hotel škodovati državnim namestencem, ki jim je bil še lani deloma povišal deloma pravično preuredil dohodke.

Minister je omenil proti koncu še pred tremi leti izvedeno stabilizacijo lire v razmerju 1:3'66 v primeri z njeno predvojno vrednostjo, sedanjo akcijo za prilagoditev cen napram omenjenemu vrednostnemu razmerju, vpliv korporacijske organizacije na splošno gospodarstvo in končal s hvalospевom na »veliko fašistovsko-italijansko bodočnost«.

Brez mnogih besed je zbornica končno sprejela zakon o obračunu poslovnega leta 1928-29.

Radi komunistične propagande

Beograd, 29. novembra. AA. Državno sodišče za zaščito države je izreklo danes obsodbo v procesu proti Kolomanu Horvatu, zidarju iz Novega Sada, in drugom radi komunistične propagande. Obsojeni so Koloman Horvat na tri leta robije in 5 let izgube častnih pravic, Mihaelo Lamdoš, čevljar, na poldrugo leto robije in 5 let izgube častnih pravic, Sandor Heredei, kmet iz Maredika, na 3 leta robije in 5 let izgube častnih pravic, Fran Hubert zidar iz Novega Sada, na 5 let ječe in 5 let izgube častnih pravic, Mihaelo Pleš, zidar iz Novega Sada, na pet let ječe in na eno leto izgube častnih pravic, Josip Akta, mizar iz Novega Sada, ki je pobegnil, na 7 let ječe in trajno izgubo častnih državljanjskih pravic. Oproščena sta bila Pavao Pleš, zidar, in Ivan Hubert, poljski delavec iz Novega Sada.

Major Franco pobegnil na Portugalsko

Madrid, 28. novembra. AA. Iz Lisabona poročajo, da je prišel v Colimbro letalski poveljnik major Franco v spremstvu nekega prijatelja. Kakor je znano, je major Franco pobegnil iz vojaških zaporov. Preko meje se je peljal z avtomobilom.

Pogreb pok. Velje Vukičevića

Beograd, 28. novembra. I. Danes dopoldne so pokopali pok. Veljo Vukičevića, bivšega ministrskega predsednika. Pogreba se je udeležilo mnogo njegovih prijateljev. Izmed aktivnih ministrov sta se pogreba udeležila ministar Sernec in Kumanudi. Na pokojnikovo željo je bil pogreb zelo priprost.

Seja izvršilnega odbora saveza SKJ

Beograd, 28. novembra. AA. V četrtek 27. je bila seja izvršilnega odbora saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Na seji se je razpravljalo o tekočih poslih. Največja pažnja je veljala pripravam za prvo letno skupščino sokolskega saveza. Ta skupščina naj proglasi načelno stališče Sokolstva do dnevnih vprašanj, oziroma Sokolstva nasproti glavnim državnim ustanovam. V ta namen so bili vsem članom odbora razdeljeni referati, na podlagi katerih se bo izdelala deklaracija sokolskega saveza kraljevine Jugoslavije. Skupščina sama bo 22. aprila 1931, določeno pa je, da bo pred skupščino meseca januarja skupščina vseh sokolskih društev v državi, meseca februarja pa vseh sokolskih žup. Na seji se je dalje sklenilo upoštevati stare nerazrušne zveze s češkoslovaškim sokolstvom; zato bo prvi namestnik starešine saveza brat Gangl sodeloval na seji Vybora češkoslovenske obci sokolske, ki bo 26. decembra v Pragi. Dalje se je na seji razpravljalo o novi ujedinjeni sokolskih žup. Po proučitvi vseh predlogov žup je bilo sklenjeno, da ostane za zdaj pri dosedanj teritorialni razdelitvi, ker to zahteva sedanja konstitucija žup in Sokolstva. Dalje je sklenjeno, da se pospeši izvršitev spomenice o prvem sokolskem zletu v Beogradu, ter je bil izvoljen poseben odbor v to svrhu. V tem odboru so bbr. Gangl, Gradojević, Brozović, Živković, Blašić in Dragić.

Ker se je v praksi pokazalo, da pravila sokolskih čet, zlasti glede sestave odborov, niso popolna, se je sklenilo izdelati neke odredbe, da se ne bi zavlačevalo delo pri ustanavljanju čet, med tem ko se bodo nekatere izpremembe pravil razpravljale na skupščini.

Glede uradnega glasila »Sokolski glasnik« je sklenjeno, da se po novem letu izdaja kot tedenski list.

Potem ko so bila rešena še nekatera interna in organizacijska vprašanja, se je seja zaključila. Prihodnja seja bo 16. decembra t. l.

Napredovanja profesorjev

Beograd, 28. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja na predlog ministra prosvete in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta so povišani tile profesorji: v 1-4 iz 1-4 Fran Ferjan na dr. moškem učiteljsku v Ljubljani, dr. Matko Heric v Mariboru, Peter Prosen v Novem mestu, Anton Burger, direktor realne gimnazije v Kočevju, in Andrej Prebil v Ljubljani; v 1-4 iz 1-5 dr. Janko Kotnik v Mariboru, Fran Vrhovnik v Ljubljani; v 1-6 iz 1-7 Alojz Žitnik na I. gimnaziji v Ljubljani; v 2-1 iz 2-2 Franc Trošt, strokovni učitelj na realni gimnaziji v Ljubljani.

Anketa o gozdarski krizi

Beograd, 28. novembra. AA. Zveza industrijcev in trgovcev z gozdnimi proizvodi kraljevine Jugoslavije v Zagrebu je poslala vlogu predsedniku ministrskega sveta zastraen odredb agrarne reforme za gozdne potrebe. V vlogi zveza prosi predsednika, naj deluje na to, da se vse uredbe v zakonu o likvidaciji agrarnih odnosov, odnosno o gozdovih in gozdnih zemljišnih ukinejo.

Beograd, 28. novembra. AA. Zveza industrijcev in trgovcev z gozdnimi proizvodi kraljevine Jugoslavije v Zagrebu je izročila v imenu gozdnih podjetij v državi vlogo ministru za gozdove in rudnike proti načinu izvajanja dolgoročnih gozdnih pogodb. Vloga omenja gozdarsko krizo v državi in predloge, kako bi se ublažila. Glede na to vlogo bo minister za gozdove in rudnike sklical v najkrajšem času anketo.

Skupščina Sokolskega društva v Buenos Airesu

Beograd, 8. novembra. AA. Iz Buenos Airesa poročajo: 28. t. m. je bila tu skupščina Sokolskega društva, ki je bila odlično obiskana. Mnogoštevilni naši rojaki, ki so se skupščine udeležili, so navdušeno pozdravljali našega kralja, kraljico in vzvišili njun dom ter vzklkali kraljevini Jugoslaviji. Za starešino je bil izvoljen br. Vasilije Burlić, uradnik.

Poleti veleletala »Do X«

Lisabona, 28. novembra. AA. Sprejemu nemškega veleletala »Do X« v Lisaboni so prisostvovali zastopniki vojaškega in civilnega letalstva. Vreme je bilo med poletom viharo, navzlic temu pa je letalo prispelo v najlepšem redu na cilj.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 28. novembra. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Severne Alpe: Najbrže nobene bistvene spremembe. Milo vreme. Južne Alpe: Naraščajoče pooblaščenje, najbrže nagnjenje k padavinam.

Makedonstvujuči: Preveč je že križev. Naj pomaga špijonažna afera.

Pred ustanovitvijo Federacije jugoslovanskih delavskih sindikatov

Trbovlje, 28. novembra.

Na inicijativo Narodne strokovne zveze kot članice FJDS se sestanajo prihodnje dni v Trbovljah najprijaznejši bivši in sedanji voditelji delavskega strokovnega pokreta v rudarskih revirjih, da se posvetujejo in porazgovore glede ustanovitve enotne strokovne organizacije rudarskega delavstva. Bivši v najtežjih strokovnih borbah preiskušeni delavski voditelji so izprevideli, da zamore rešiti rudarsko delavstvo iz težkega položaja, v katerega je zašlo vsled obstoječe premožne krize, edinole močna in enotna jugoslovanska delavska sindikalna organizacija, ki se bo opirala in delovala v smislu intencij, izraženih v manifestu Nj. Vel. kralja z dne 6. januarja 1929. Današnja rudarska kriza je tako težka, da morajo tudi sedanji voditelji obstoječih delavskih strok. frakcij pozabiti na preteklost in odkrito pogledati resnici v oči, kajti vsi znaki kažejo, da je kriza šele v razvoju in bo še hujša. Kakor se čuje, namerava vlada to najmočnejšo jugoslovansko delavsko strokovno organizacijo, v kateri je doslej včlanjenih že 23 različnih sindikalnih strokovnih organizacij in svez iz vseh banovin naše države, priznati za edino legalno zastopnico celokupnega jugoslovanskega delavskega razreda.

Federacijo jugoslovanskih delavskih sindikatov, ki bo v rudarskih revirjih zastopala v pretežni večini rudarsko delavstvo, bodo čakale težke naloge. Porajena v najtežjih dneh, ko je rudarsko delavstvo pod pezo težke socialne in gospodarske krize, se bistveno razlikuje od vseh dosedanjih strokovnih organizacij, ki so bile več ali manj le privesci bivših političnih strank. Nova Federacija pa ne bo iskala med rudarskim

delavstvom zaupanja morda radi volivnih krogov, ona bo marveč prava stanovska zastopnica organiziranega rudarskega delavstva, ki se bo z vsemi silami borila za interese delavstva na najvišjih mestih, kjer je vrhovno vodstvo Federacije tudi že prejelo zagotovilo dejanske podpore in pomoči.

Jasno je, da bo Narodna strokovna zveza, čim bo ustanovljena v revirjih nova Federacija jugoslovanskih delavskih sindikatov, stopila takoj v likvidacijo.

Vsi znaki torej kažejo, da so tukajšnji bivši in tudi nekateri sedanji voditelji spoznali resnost časa ter se vendar enkrat odločili, povzeti korake za koncentracijo celokupnega organiziranega in neorganiziranega delavstva v strokovni organizaciji »Federacija jugoslovanskih delavskih sindikatov«, ki bo združevala in spajala celokupni delavski razred naše države ter mu zagotavljala uspešen socialen, kulturni in gospodarski napredek v veliki in močni Jugoslaviji.

Nova organizacija pa bo delovala tudi na to, da se čimprej poda deputacija v Federaciji organiziranega rudarskega delavstva tudi k Nj. Vel. kralju, da se mu zahvali za njegove plemenite napore glede preureditve državne uprave, s čemer je bila Jugoslavija takorekoč rešena silurne propasti. Nadalje mu bodo rudarski delavci pri tej priliki obrazložili tudi svoj socialen, kulturni in gospodarski položaj, kajti delavstvo je danes po številu prebivalstva na drugem mestu v naši državi, a po marljivosti in patriotizmu pa se nahaja jugoslovanski delavec na prvem mestu.

je bila 8.291.582 Din. Podrobnosti bodo poslani v pregled in odobrenje ministrstvu za zgradbo. Ako bo vreme ugodno, se bo pričelo z gradbo že s februarjem prihodnjega leta.

Gostilničarski dekliški tečaj v Mariboru

Maribor 27. novembra.

Gostilničarski tečaj za hčerke večinoma podeželskih hotelirjev in krčmarjev, ki je bil odprt v tukajšnjem zavodu »Vesna« pod okriljem Zveze gostilničarskih zadrug, uspeva zelo dobro. Pouk napreduje in te dni se bodo pričele v hotelu »Oreč« tudi praktične vaje v serviranju in postrežbi. Gojenke bodo vsak dan opoldne pod strokovnim nadzorstvom stregle hotelskim gostom v veliki restavracijski dvorani, kar bo za Maribor nekaj docela novega.

Sploh je ta tečaj po svojem učnem obsegu in trajanju prvi te vrste ne le v Jugoslaviji, ampak tudi skoraj v vsej ostali Evropi. Tečaj bo trajal 10 tednov z vsakodnevnim neprekinjenim in praktičnim poukom od 8. do 20. ure. Pri tečaju sodeluje deset učiteljic in učiteljev za razne specialne panoge, vodi pa ga agila ravateljica zavoda »Vesna«, ga. Rapocova. Za tečaj se je sicer prijavilo veliko število kandidatkinj, sprejetih pa je bilo samo 16, da se tako vsaki posamezni lahko zares posveti vsa potrebna pažnja.

Izšel je v knjižici celotni:

Zakon o glavni kontroli

Dobi se po 10 Din (brez poštne) v tiskarni »Merkur«, Ljubljana, Gregorčičeva ulica št. 23 ali v upravnistvu »Jugoslovana«, Ljubljana, Gradišče

najprej nekaj literarno-zgodovinsko vrednih stvari: Aškerčeva pisma dr. Turnerja, Cankarjeva pesem Jesenski psalm, Puncerjeve pesmi, Stritarjevo pismo Milanu Puglju, nekaj Cegnarjevih pesmi itd. Pretežni del zvezka pa nam razkazuje revijo naših starejših literarnih delavcev, tu so novele Murnika, Debeljaka, Golarja, Roša, tu so članki, potopisi in spomini slikarja Lapajneja, prof. Nardina, H. Smrekarja, Suchyja in Vandota, tu so pesmi Dornika, Gangla, epitafi in jedke, polemične satire Golie, Perhacca, Preglja, Reharja, pesmi B. Boka v hrvaščini in Domjančeve kajkavske itd. Izmed mladih in pa manj znanih naj navedemo Jurca, Kača, Plestenjaka, Pretnarja, Simončiča, Slavčeva (prozi teh dveh sta vredni vse pozornosti), Smuderla, Vargazona.

Koncert naše Glasbene Matice v Zagrebu. Ljubljanska Glasbena Matica bo v decembru gostovala v Narodnem gledališču na Trgu Kralja Aleksandra v Zagrebu z Berliozovim »Prokletstvom Fausta« za kor, soli in orkester. Koncert bo vodil ravatelj naše Opere Polić, kot solisti pa bodo sodelovali Hasa Gjurgjenac-Gavella, Gostić in Primožić.

Mentor primaša v svoji 4. številki naslednjo vsebino: Mlakar, Spomini; Kranjec, Božič na bizantinskem dvoru; Savnik, Na obisku pri naši južni sosedici; Ojstrovce, Na božične počitnice; Olaf Severni, Večer; Za dobro voljo; Meyrias, I. spev; Literarni pomeniki; Dijaški šah; Uganke; Črna deska.

Slavistika v Jeruzalemu. V Zagrebu deluje odbor za hebrejsko vseučilišče v Jeruzalemu, ki med drugim skrbi za redno izmenjavo publikacij med zagrebškimi kulturnimi institucijami in jeruzalemskim vseučiliščem. Ta odbor je nedavno sprožil predlog, naj se na vse-

Glavni namen tega tečaja je, da se dá voditeljicam naših hotelov in podeželskih krajev, posebno tam, kjer se je pričel razvijati tujski promet z letovištarstvom, višja teoretična in praktična strokovna izobrazba in se tako splošno dvigne nivo gostilničarske obrti, v prvi vrsti v kuhanju, serviranju in splošni postrežbi. Nova doba stavlja na vse nove in večje zahteve in kdor se ji ne bo al ne more ukloniti, zaostane in prej ali slej propade.

Za ta tečaj si je pridobil veliko zaslug sedanjí tajnik Zveze gostilničarskih zadrug g. Petelin, a z vso svojo dobrohotnostjo in naklonjenostjo ga je podprl posebno vršilec dolžnosti bana Dravske banovine g. dr. Otmar Pirkmajer. Zveza pa ne namerava s tem poizkusom zaključiti svojega tozadevnega prizadevanja, temveč bo v bodoče redno prirejala take tečaje. Solnina 800 Din za gojenko je tako nizka, da smo trdno prepričani, da bo ta institucija postala še zelo popularna.

Šaleško pismo

Vrsto kulturnih prireditev v letošnji sezoni je otvoril krajevni odbor Rdečega križa v Sošanju z dobrodelno čajanko v prid ubogi šolski mladini tukajšnjih šol. Vsa hvala gre poštenim damam, moškemu in mešanemu zboru za njih nesebično sodelovanje, posebno po gospej dr. Badaličevi iz Zagreba, ki je za svoje petje žela nedeljno priznanje. V moralnem oziru je prireditev s svojim resnobno-diskretnim programom uspeła nad vse odlično in tudi gmotni uspeh je zadovoljiv.

Pravi trijumf pa je žela šoštanjski Sokol, ko je to soboto otvoril svoj novi gledališki oder z pravilno ljudsko igro Bratom Martinom, ki so jo v nedeljo popoldne ponovili. Obisk je bil rekorden. Velika sokolska dvorana, menda največja na slovenskem podeželju, je bila obkraj nabito polna. Poslušalci so pa tudi prišli vsi na svoj račun. Brez pretiravanja trdimo, da ima sedaj šoštanjski Sokol napeljši oder med vsemi podeželskimi odri, ki dopušta nečesto sprememb in omogoča najrazkošnejše predstave. Glavno priznanje za prelep uspeh igre gre režiserju šol. upravitelju br. Tinetu Vrečkotu, ki se zaveda dolžnosti, da se mora publiki kaj dobrega nuditi, če se zahteva od nje žrtve, in ki ni pustil poprej igrati, dokler niso bile vloge do polnokosti naučene in pravilno podane. Pri vseh igralcih se je videl velik napredek. Tokrat so se tudi Velenjani ter Pačani udeležili predstav v izredno velikem številu in mislimo, da jim ni bilo žal.

Sokol v Velenju, ki so ga ustanovili v nedeljo 16. t. m., je izvolil za starostu br. Toneta Kurnika, za načelnika Prelovca Radota, za načelnico pa sestro Bernikovo. Sokol razveseljuje napreduje. Število prijav je naraslo že na 120, prijavljajo pa se še vedno novi člani. Veselimo se tega napredka in se nadejamo, da odborniki ne bodo dopustili, da bi se navdušenje poleglo in da bodo ustvarili v lepem bogatem Velenju novo zariše kulture in domovinske ljubezni.

November pa gre h koncu, lepa šaleška dolina pa je še vedno zelena, kakor v septembru. V čudovitem čistem solnčnem zraku se blestijo vrhovi naših planin in vabijo k sebi. Na savinjski železnici že zapaziš smučarje, ki hodijo iskati sneg na Mozirsko planino. Drugo leto pa pa bo dotok planincev, poletnih izletnikov in zimskih športnikov privlačil nase Smrekovec, kjer bo šaleška podružnica S. P. D. v Sošanju postavila planinsko kočjo. Tesarska in mizarska dela so že končana, z gradnjo pa prične prihodnjo spomlad. V koči bo prostora za 30 oseb, v sili za 60. Oskrbovana bo tudi pozimi za smučarje. Ob koči, odkoder je prekrasen

razgled na Savinjske alpe, je idealen teren za smučarje — začetnike. Toda o tem enkrat prihodnjč.

Krvava bitka dveh prenapetežev

V vinjenem stanju je svojemu nasprotniku prizadejal na obrazu težke poškodbe

Poljčane, 27. novembra.

Pri nas in v bližnji okolici že nekaj časa ni bilo krvoprelitja. Zadnji terek pa sta se dva rogovileža v Brezjah pri Poljčanah zopet za resnico spoprijela. Sta to Tone P. in Anton K., oba oženjena, ki sta si že od nekdaj v laseh in se vedno vname med njima preprij, kjerkoli se srečata.

Omenjenega dne sta bila oba dobe volje. K. se je vračal z dela, P. pa jo je mahal s Studentic, iz sosednjega trga. Iz vsakega žepa pa je gledala prešerna steklenica nesrečne šmarnice.

Bilo je že temno zunaj, ko sta se srečala pri znani kapelici v Sp. Poljčanah. Ko je K. zagledal ob električnem svitu bleščeči se steklenico, je kar pozabil, da si nista bogsigavedi kako dobra s P., ter ga prijazno nagovoril: »Ti, zdaj ga pa bova kaj?« Toda P. je bil drugega mnenja; nič ni hotel slišati o tem in je zato dejal: »Če češ piti, pojdi v oštarijo!«

Tedaj se je pa tudi K. spomnil, da sta si v jezi, prijel je zato za nož in se zaletel proti svojemu neprijaznemu nasprotniku. Toda njegov tovariš je bil hitrejši in mu je z enakim orožjem prizadejal na obrazu — preklal mu je z nožem nos, da je visel od njega in usta — hudo poškodbo.

Namah je bil K. ves oblit s krvjo, ki so ga nato prepeljali k tukajšnjemu zdravniku.

Najlepše Miklavževo darilce

za otroke je lepa aluminijasta kuhinjska garnitura, ali vedrica za pesek, lopatica itd., katero dobite v bogati izbiri pri trvdki

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana Sv. Petra cesta 35.

Oglejte si zalogo in izložbe!

Sokolstvo

Sokol II proslavi praznik ujedinjenja že v nedeljo dne 30. t. m. ob 10. uri popoldne v telovadnici na državni realki s sporedom: svečana odborova seja, nagovor br. staroste, prestop dece v naraščajo in naraščajo v članstvo ter zaobljuba novo sprejetega članstva, ki so prestali 6 mesečno preizkusno dobo. Ob zaključku slavnosti se zapoje državna himna. Vsi v civilu z znakom. — Zdravo!

Sokol I Ljubljana Tabor bo proslavil državni in sokolski praznik ujedinjenja dne 1. decembra 1930. ob pol 11. uri popoldne v veliki dvorani na Taboru. Vršila se bo svečana seja uprave, kateri bo prisostvovalo celokupno članstvo, naraščajo in deca. Na dnevnem redu bo predavanje o pomenu praznika, prevedba dece v naraščajo in naraščajo v članstvo, polaganje zaobljube vseh novih članov in članic, ki so prestali 6 mesečno poskusno dobo in bili definitivno sprejeti ter izdaja diplom za lahkoatletске tekme. Sodeluje društvena godba. Obkleka civilna z znakom. Udeležba obvezna. Poleg članstva, naraščajo in deca se tem potom vabijo k proslavi tudi predstavniki oblasti ter kulturnih in humanitarnih organizacij.

Sokolsko društvo na Viču se marljivo pripravlja na čim dostojnejšo proslavo državnega in sokolskega praznika 1. decembra. V nedeljo 30. t. m. priredi viški Sokol svečano akademijo, pri kateri sodelujejo sokolski orkester, pevski zbor, dramski odsek in telovadni oddelki. Slavnostni govor o pomenu 1. decembra z državnega in sokolskega vidika bo imel društveni starosta br. Mesec. Pričetek akademije je točno ob 8. uri zvečer. Po oficijelnem sporedu bo v sokolski dvorani prijateljski večer s plesom ob sodelovanju društvenega orkestra. Bratsko vabimo vse prijatelje Sokola in ostalo članstvo bratskih sokolskih društev, da v čim večjem številu pohitijo v nedeljo zvečer na Vič, da tako skupno z nami manifestirajo državno in sokolsko misel. Na praznik 1. decembra se Sokol udeležijo po deputaciji svečane službe božje v župni cerkvi, nakar bo točno ob pol 11. uri popoldne v dvorani sokolskega doma slavnostna seja in zaobljuba tekom leta na novo pristopivših članov in članic. Udeležba pri slavnosti seji je za vse članstvo strogo obvezna. Vljudno pa so vabljeni k proslavi tudi vse krajevne oblasti.

Zapisrega mariborskega Sokolstva.

Zapisrega Sokola-matica, Sokola I., Sokola II. in Sokola-Studenti bo skupno dne 1. decembra ob pol 11. uri v veliki Unionski dvorani in ne kot je bilo poročano, v Narodnem domu.

Proslava zedinjenja Sokola Maribor I.

Sokol Maribor I. bo proslavil praznik zedinjenja dne 30. novembra v telovadnici podoficirske šole v vojašnici kralja Petra. Popoldne ob 15. uri bo proslava za deco in naraščajo. Na programu je govor o zedinjenju in igra »Ave Patria!« (»Zdravstvij, domovina!«). Zbirališče je pred stražo v vojašnici do 15. ure. Te proslave se sme udeležiti tudi druga, nesokolska deca brezplačno!

Glavna proslava pa bo zvečer ob 20. uri. Govoril bo br. Kenda o zedinjenju in je to predavanje za vse člane (članice) obvezno! Po predavanju bodo deklamacije in igra »Ave Patria!« ter telovadni nastopi. Sledi prosta zabava s plesom. K tej proslavi se vabi vse občinstvo!

Akademija Sokola II. — Pobrežje.

Sokol II. — Pobrežje priredi v nedeljo dne 30. novembra v proslavo zedinjenja akademijo. Na sporedu so telovadne in pevske točke. Pričetek ob 15. uri.

Kultura

Odmevi

Ko je pred letom dni izšel prvi zvezek te literarno-kulturne revije, je naš maloverni človek — in tega človeka je pač največ pri nas — prorokoval: spet eno literarno podjetje, ki ne bo učakalo svoje obletnice. Toda urednik Petruška je s svojim neugnanim krogom stavil to nevero na laž, zdaj je izšel četrti zvezek in v njem je prostodušno napovedan korak v novo leto: »Mi hočemo jasnih, odkritosrčnih, smelih, a pravičnih besed.« Odmevi so v svojem prvem letu brez dvoma z zmogovito gesto izkazali svoj raison d'être. V teh naših klavnih, kulturno razvrstanih in nesolidnih časih, v tem času literarne in umetniškega nezanimanja in abstinence pomenjajo Odmevi vesel, hvale vreden pojav živahne aktivizacije naših tesnih, vase zaprtih literarnih krogov in pojav novega, optimističnega prebujenja našega kulturno dražljivega občinstva. Brez tesno začrtanih programov — za psihologijo našega kulturno tvornega človeka velja žalostno dejstvo, da programi pri nas nikjer nikoli ne vežejo, temveč vedno povsod samo ločijo — se je v Odmevih sestala revija vseh onih, ki morda zaradi skromnejšega talenta, — kakor je padla beseda, morda zaradi intolerance, ki je dosledna odlika vseh naših kulturnih forumov in razmerij, niso mogli v naše reprezentativne revije, katerih imena pa so še včeraj, ali morda danes, ali bodo morda jutri značilna literarno ceno in pomen. Ob zaključku prvega letnika stoji Odmevi pred svetom in pred seboj zmogovilnega čela in čiste vesti.

Med prispevki, ki polnijo četrti zvezek, je

Dnevne vesti

— Knežinja Zurova, naš novi roman, prične izhajati z današnjim dnem. Vsi oni, ki se bodo naročili na »Jugoslovana« začetkom decembra, dobe brezplačno novembarske številke z romanom Knežinja Zurova.

— Miklavžev večer kluba Triglav v Beogradu. V soboto 6. decembra ob 8. uri zvečer priredi klub v dvorani hotela Union, Kosovska ulica, svoj Miklavžev večer z zelo zabavnim sporedom. Vabljeni so vsi beograjski Slovenci in vpeljeni gostje. Vstopnina 15 Din za osebo, za družine manj. Predprodaja vstopnic od 1. decembra dalje v prostorih kluba, Knez Mihajlova 16/II. vsak dan od pol sedme do pol osme ure zvečer. Darila se sprejemajo na dan prireditve popoldne v dvorani hotela Union.

— Nova prekooceanska ladja »Princ Andreja«. Na Angleškem so spustili v morje našo novo trgovsko ladjo, last Dubrovniškega brodarstva društva, ki nosi ime našega kraljeviča Princa Andreja. Ladja je zgrajena povsem moderno. Odplula je iz Kardinia v Rio de Janeiro, nakar pride v Dubrovnik, kjer jo bodo slovesno krstili.

— Prekmurske pravljice v češčini. Kakor znano sta izšla v založbi Učit. doma v Mariboru doslej že dva zvezka ilustriranih narodnih pravljic, nabranih v našem Prekmurju. Te pravljice je začel priobčevati v prevodu češki mladinski list »Anděl Strážný«, ki izhaja že 50. leto v Brnu. Oktobrska številka je prinesla pravljico »Slepi bratci«. V tem jubilejnim letniku pa izide še več teh priljubljenih pravljic. — Naj bi ž njimi napravil veselje tudi Vaši deci letošnji Miklavž ali Božiček.

— Zračni promet v letošnjem letu preko Zagreba je zaključen. Preko Zagreba je letos potovalo z letali 1356 potnikov. Zagreb je imel 5 zračnih zvez: Zagreb—Beograd, Zagreb—Graz, Zagreb—Sušak, Zagreb—Praga in Zagreb—Dunaj. V Beograd je iz Zagreba potovalo 642 potnikov, v Graz 62, na Dunaj 227, na Sušak pa v samih dveh mesecih 309, v Prago pa točno 111 potnikov. Najbolji promet je bil, kot vse kaže, na progi Zagreb—Sušak. Iz Zagreba so letala odpeljala v tem času 1500 kg pošte in 28.000 kg blaga. Zračni promet je potemtakem pokazal v letošnjem letu zelo dobre rezultate.

— Številke govore! Leta 1929. je bilo v Beogradu 712 bolnikov na letih. S spojitimi boleznimi je bilo okuženih 1717 delavcev, med temi 620 žensk, nadalje 910 gospodinj, 390 dijakov, med temi dve dijakinji, 267 uradnikov, med temi 83 uradnic, 198 natakarijev in 5 natakarij, 292 poljedelcev, 264 krojačev, 203 čevljarjev, 236 trgovskih pomočnikov, potnikov 50, 115 šoferjev, 131 orožnikov, 80 pekrov, 77 mesarjev, 70 brivcev, 12 kuharjev. Od drugih poklicev je bilo 1544 bolnikov. V občinskih ambulancah se je zdravilo 15.217 venerično bolnih Beogražčanov. Lani je bilo sklenjenih v Beogradu 2093 zakonov. Največ nevest je bilo gospodinj, največ ženinov pa državnih uradnikov.

— Jugoslovanski frizer dobil prvo nagrado. Nad mednarodni tekmi damskih frizerjev v Londonu je dobil prvo nagrado Beogražčan Sava Jovančič.

— Volna, bombaž, nogavice in pletenine v velikih izbirah pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. 166

— Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izvršitev. 660

— Obupna borba z medvedji. V bolnico v Skoplju so pripeljali pred dnevi poljedelca Kaljošo Latifovića, katerega je medved težko ranil. V gozdu je s tovarišem naletel na tri medvede z mladitci. Latifović je ustrelil na medvedko in jo ranil. Medvedi so pobegnili, ranjena medvedka je pa napadla moža in ga težko ranila s šapami. Tovariši se je posrečilo, da je medvedko ubil in rešil poljedelca življenje.

— Hani Pil iz Skoplja obsojen na 16 let robiže. Neki vlomilec in pustolovec iz Skoplja, ki so mu pravili samo Hari Pil, je bil obsojen zaradi 43 vlomov na 16 let, zaradi poskušene umora pa na 1 leto robiže. Tudi njegovi pajdaši so dobili večletne kazni.

ZIMSKO MOŠKO PERILO

kravate, srajce, šale, nogavice, robce in drugo priporočila

I. Urbančič

Miklošičeva cesta št. 20.

— Vodja vlomilske tolpe izdal pomagaae. V Pančevu so ujeli nekega Savo Opreana, ki je priznal da je s svojimi pomagači izvršil nad 20 večjih vlomov. Izdal je tudi imena vseh svojih pomagačev.

— Arheološka odkritja v Brezi. Kustos sara-jevskega muzeja je pred meseci naletel na Brezi na izkopnine, ki so velike arheološke vrednosti. Odkril je med drugim tudi runsko abecedo, ki je vklešana v cerkven stebel.

— 77 hajdukovih pajdašev pred sodniki. V Požarevcu se vrši te dni monstre proces proti 77 seljakom, ki so obtoženi, da so bili v zvezi z znanim hajdukom Barubulovićem Okoli 800 ljudi bo zaslišanih kot prič. Obtoženi seveda vse taje.

— Vreme. Zjutraj ob 7. uri je kazal barometer v Ljubljani 765, v Mariboru 764, v Zagrebu 765, v Beogradu pa 766 mm. Relativna vlaga je znašala ob tem času v Ljubljani 86%. V Mariboru pa 92%. Največja je bila v Mostarju in na Visu (94%). Najmanjša je bila v Beogradu

(87%). Oblačnost je znašala od 10 (na Visu) do 3. V Ljubljani je znašala 7. Deževalo ni nikjer. Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 16,2, najnižja pa 11,7 stopinj C. Pod ničlo je kazal termoter samo v Skoplju (—4).

Ljubljana

Sobota, 29. novembra, Saturnin. Pravoslavni: 16. novembra, Skoromir.

Nočno službo imata lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

— Boste že slišali na koncertu! Tako se je odrezal naš Marijo Simenc, ko smo ga vprašali, kaj nam bo zapel na novinarskem koncertu v ponedeljek 1. decembra. G. Simenc gremo pa poslušati, tudi če ne vemo, kaj bo pel, ker vemo, da bo lepo zapel, karkoli si je izbral za ta koncert. Drugo presenečenje za našo javnost bo pa tudi pevski zbor državne realke, v katerem je sto mladih pevcev, katere vodi znani glasbeni pedagog g. Luka Kramolc.

— Vstopnice za novinarski koncert se dobe danes ves dan in jutri, v nedeljo dopoldne v Matični knjigarni na Kongresnem trgu, v ponedeljek pa od 5. popoldne dalje v hotelu Union pred vhodom v veliko dvorano. Gg. predstavniki oblasti in korporacij, ki so si rezervirali vstopnice, prosimo, da pošljejo ponje danes popoldne ali jutri dopoldne.

— Predavanje o skavtizmu. V soboto 29. t. m. ob 15. uri se vrši v verandni dvorani hotela Union predavanje o skavtizmu s predvajanjem 80 skiptičnih slik. Predavateljevo ime — predava namreč starešina skavtske župe, g. Pavel Kunaver, — jamči za zanimivost predavanja. Za našo mladino pa priključimo h koncu še velokomiten film »Delajmo!« Perunova četa skavtov, ki predavanje priredi, se priporoča za obilen obisk. Vstop prost!

— »Ljubljanski Sokol« ponovno opozarja in vabi svoje članstvo, naraščaj in deco na slavnostno zborovanje v proslavo ujedinjenja, ki bo v ponedeljek 1. decembra, točno ob 11. uri dopoldne v društveni telovadnici. Iz posebne prijaznosti sodeluje godba dravske divizije.

RESTRAVRACIJA »ZVEZDA«. Vsako soboto in nedeljo domače koline. — Se priporočata Fran in Roza Krapež.

— Španski violinski virtuoz Julij Manen si je izbral za svoj prvi koncert v Ljubljani program, ki je v resnici prvovrsten in vreden tako velikega svetovnega mojstra kakor je slavni violinist. Opozarjamo vse ljubitelje visoke glasbene umetnosti na ta redek koncert, ki bo v sredo 3. decembra v veliki Unionski dvorani. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

— Filmska predstava za obrtniške vajence. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi v nedeljo dne 30. novembra 1930. ob 9. uri dopoldne v kino »Ljubljanski dvor« predstavo za obrtni naraščaj. Predstavlja se nacionalni film: »Za čast domovine«. Vabljeni so tudi gg. mojstri in pomočniki.

— Perunova četa skavtov v Ljubljani proslavi obletnico našega ujedinjenja s slavnostno sejo četrtega sveta ter s četovodjevim nagovorom pred četnim zborom. Obveščamo vse člane, da se zbero ta dan točno ob 10. uri dopoldne pred glavnim vhodom velesejma. Bodite pripravljeni! Črni Mrav.

— Pevski zbor Glasbene Matice ima v ponedeljek ob 11. uri dopoldne važno vajo vsega mešanega zbora. Odbor.

— Nezgode. Včeraj je padla 58letna vpokoje-na delavka tobačne tovarne Škerjanc Terezija na Cankarjevem nabrežju in si je zlomila desno nogo. Prepeljana je bila v bolnico. — Paternoster Anton, 16letni mehanik iz Studenca pri M. D. v Polju se je vozil včeraj skozi Selo na kolesu. Pridiral je konj, najbrž iz žrebčarne, ki je fanta podrl na tla. Pri tem je zadobil tako težke poškodbe po vsem telesu, da je moral biti prepeljan v bolnico. — Delavca Črešnjavec Feliksa iz Zgornje Šiške je podrl na tla predvčerajšnjem zvečer avto lesnega trgovca Heinricharja iz Škofje Loke. Avto se je ravno križal z Magistrovim avtobusom. Radi zбогne luči reflektorjev je bil Črešnjavec tako zбогan, da ni videl, kam bi se umaknil in je zato po nesreči prišel pred Heinricharjev avtomobil. G. Heinricharja ne zadene zaradi nesreče nobena krivda. Odpeljal je Črešnjavca, ki je zadobil precej močne poškodbe, v svojem avtomobilu v ljubljansko bolnico.

— Tatvine. Delavec Pirnat Ljudevit iz Skal pri Velenju je prijavil na policijo, da mu je 27. t. m. zjutraj pod nekim kozolcem na Dolenjski cesti, kjer je prenočil, ukradel neznan tat, ki je skupno z njim tam prenočil, njegovo delavsko knjižico, izdano od občine Skale pri Velenju. — Delavec Vreček Franc je prijavil, da mu je neznan storilec ukradel 27. t. m. med 7. in 13. uro njegovo srebrno žepno uro z srebrno verižico v skupni vrednosti 320.— Din. Navedene predmete je imel pod vzglavjem svoje postelje v skladišču svojega bratranca v Korunovi ulici št. 7, kjer prenočuje. Skladišče ni bilo zaprto in po navadi v njem ni nikogar, zato je imel dolgoročne pač lahek posej.

— Prijave. Na policijo je bilo od stražnikov prijavljenih mnogo prestopkov: 1 oseba zaradi vmešavanja v uradno poslovanje, 1 oseba zaradi povzročenega nezgode, ki je nastala vsled

nepredvidne vožnje, 1 oseba zaradi kršenja obrtnih predpisov, 1 oseba zaradi kršenja zglasevalnih predpisov, 2 osebi zaradi kršenja avto-predpisov in 10 oseb zaradi kršenja cestno-polijskega reda.

Maribor

— m Obrtniki za državni praznik. Tukajšnje obrtno društvo poziva vse svoje člane in naraščajnike k proslavi 1. decembra. Zbirališče bo ob pol 10. v Narodnem domu. Sledi poset predavanja g. Založnika v telovadnici dekliske mešanske šole na Slomškovem trgu o pomenu 1. decembra, ob 11. uri pa udeležba pri maši v Stolnici.

— m Proslava sokolskega praznika. Mariborska sokolska župa priredi skupno z mariborskimi sokolskimi društvi Maribor matica, Maribor I in Studenci dne 1. decembra ob 11. uri proslavo sokolskega praznika v Unionski dvorani.

— m Poklonitve in čestitke 1. decembra. Na državni praznik, v ponedeljek 1. decembra po cerkveni slovesnosti v stolnici krog 11.30, bo sprejmal okoliški inspektor v sprejemni dvorani okoliškega inspektorata v Mariboru poklonitve in čestitke uradnih oseb in korporacij.

— m Premestitev. V Beli Manastir je bil premeščen dosednji komisar tukajšnje obmejne in železniške policije g. Jakša Stanič.

— m Prireditve Narodne obrane. Na sporedu večje zabave Narodne obrane v ponedeljek zvečer v Narodnem domu bo poleg pevskih in drugih nastopov tudi zanimiva koserija iz borb za narodno osvoboditev.

— m Narodne razmere v Mariboru in v njegovem ozemlju. Opozarjamo na članek »Maribor in njegovo ozemlje v luči neizprosne resnice«, ki izide jutri v »Jugoslovanu«.

— m Zadušnica za dr. Ivana Sestana. Danes v soboto ob 7. uri bo v frančiškanski cerkvi naša zadušnica v spomin na lani tragično preminulega tajnika aerokluba dr. Ivana Sestana.

— m Slovensko trgovsko društvo vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo proslave 1. decembra v Narodnem domu.

— m Odhod socijalnega delavca. Iz Maribora se te dni poslavlja dosednji tajnik tukajšnje ekspoziture Jugoslovanske strokovne zveze gosp. Joško Rozman, ki odhaja k centrali v Ljubljano. G. Rozman si je za mariborsko in obmejno delavstvo pridobil mnogo zaslug.

— m S trga za ribe in divjačino. Na večeršnjem trgu za ribe in divjačino so se prodajale sardale po 20 Din kg, sipe po 24 Din, krapi po 22 Din in ščuke po 30 Din. Morske ribe so bile do 9. ure že vse razprodane. Zajci so stali 38 Din eden.

— m Požar v Zrkoveh. Snoči so obvestili mariborske gasilce, da je izbruhnil pri nekem posestniku v Zrkoveh pri Mariboru požar. Odhiteli so takoj s svojimi brigadami v bližnjo vas in našli v plamenu tri objekte. Gašenje je bilo zelo težavno in je trajalo pozno v noč. O podrobnostih požara bomo še poročali.

Celje

— 1. december se bo praznoval na slovesen način kot državni praznik ujedinjenja troime-nega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vse hišne posestnike opozarjamo, da morajo biti na ta dan vsa poslopja okrašena samo z državnimi zastavami (čl. 29. zakona o nazivu in razdelitvi kraljevine in čl. 9. zakona o praznikih). Mestno načelstvo Celje, dne 28. novembra 1930. Mestni načelnik: dr. Gorjanc s. r.

— Slovesne službe boje na praznik 1. decem-bra. Ob 9. se vrši slovesna služba boja v župni cerkvi, ob 10. pa v pravoslavni kapelici v vojaš-nici Kralja Petra. V evangelijski cerkvi se vrši služba boja ob 9.

— Sokolsko društvo Celje bo praznovalo letos svoj 1. december kot član Sokola kraljevine Jugoslavije, osnovanega z zakonom od 5. decem-bra 1929. Ob velikem državnem in sokol-skem prazniku hoče pokazati plodove svojega dela na dan 29. novembra ob 8-30 in 30. novem-bra ob 15-30 v Mestnem gledališču z jedrom svoje armade.

— Na velikem koncertu v ponedeljek 1. decem-bra v Celjskem domu se bodo pele najlepše koroške narodne pesmi. Spored, pevci ter njih odlični vodje jamčijo za umetniški užitek tega večera. Vstopnice v predprodaji pri Gorjanc in Leskovšek.

— Celjsko učiteljsko društvo bo zborovalo v četrtak 4. decembra ob pol 9. uri v mestni osnovni šoli.

— Brivnice bodo po soglasnem sklepu celjskih brivcev odprte v nedeljo 30. novembra ob 7-30 do 11. ure, na dan 1. decembra pa ves dan zaprte.

— Nezgoda gozdnega delavca. V javno bolnico so pripeljali 24-letnega gozdnega delavca Škor-njiča Ivana z Babne gore, občina Sv. Stefan pri

Smurju, ki se je pri delu v gozdu težko pone-srečil in dobil notranje poškodbe.

— Izvrstno domačo hrano dobite v Javni kuhinji v Celju, vogal Razlagove, Vrvarske in Kolenčeve ulice (zgradba Delavske zbornice). A hrana (težaška) kosilo in večerja Din 8-50, B hrana (uradniška) kosilo in večerja Din 12-50, C hrana (z močnato jedjo) kosilo in večerja 14-50 Din. Najboljše naše priporočilo so naši zadovoljni abonenti. Prepričajte se sami! 842

— Kako nujno potrebujemo rešilno postajo v Celju, je dokazala nezgoda neke ženske v čet-tek zvečer. Ob času, ko je na promeni vse polno ljudi, je dobila omenjena ženska epilep-tičen napad in padla sredi ceste na tla. Številni šetanci so se zbrali okoli nesrečnice, nihče pa ni vedel, kaj početi, dokler je nista dva moška prišla ter opotekajočo se odvedla par korakov, ko je zopet padla. Več ko pol ure so trajali ti mučni prizori. Zato, v Celje čim prej rešilno postajo!

Bled

Naš občinski odbor je na zadnji seji v blejskem domu razpravljajal o oddaji gradbenih del kanalizacije, za katero je napravil načrt g. inž. Klopčar. Delo je prevzela najsolidnejša in naj-cenejša gradbena tvrdka Slavec iz Kranja, ki je zaposlena pri gradnji Kazine in novega 6 nadstropnega Park-hotela na Bledu. S kanali-zacijo se bo pričelo takoj ter bo delo končano do prihodnje sezi. Mnogo brezposelnih delav-cov bo našlo pri izvedbi kanalizacije dosti kru-ha in zaslužka.

Nov pension. Gradbena tvrdka Plemelj z Ble-da bo gradila g. Vrhuncu Jožetu nov pension. Vila bo stala na Kolodvorski cesti zraven vile Vovk. G. Vrhuncu, agilnemu sportniku, more-mo samo čestitati!

— Kino »Bled« predvaja danes v soboto točno ob 8. zvečer in jutri v nedeljo ob 4. popoldne in 8. zvečer Ufin vefilm »Manolescu, kralja avantur«, v 9 dejanjih v glavni vlogi Ivan Mo-žuhin in Brigita Helm. K večernim predstavam vozi avtobus iz Gorij.

Kranj

Proslava državnega ujedinjenja. Sokolsko dru-štvo Kranj priredi v proslavo državnega uje-dinjenja drevi ob pol 21. uri v telovadnici Na-rodnega doma akademijo. Govoril bo brat prof. Adolf Ivančič. Na sporedu so pevske točke gđ. Sande Pirčeve (spremlja gđ. prof. Ravnikova), godbene točke orkestra »Narodne čitalnice« ter proste in simbolične vaje članov in članic. Po akademiji družabni večer v telovadnici.

Zatiranje zakonitih bikov. Okrajno načelstvo v Kranju je izdalo na vsa županstva, živinorej-ske zadruge in kmetijske podružnice oglas, s katerim poziva v interesu napredka živinoreje, da kmetijske korporacije stalno poizvedujejo s pomočjo odbornikov in članov, kdo redi in pripuša nelicenciranega t. j. zakonitega bika na tuje krave bodisi brezplačno ali proti plačilu. Vsak tak primer naj se nemudoma naznani okrajnemu načelstvu v zaprtem pismu, na kar bo načelstvo postopalo proti lastnikom zakonitega bika kazensko po določilih zakona o po-speševanju živinoreje, če se izkaže njegova kriv-da. Ime neznaničca ostane absolutno tajno.

Škofja Loka

Sokolova slavnostna akademija obsega 15 točk in sicer: Sok. koračnica, slavnostni govor, Ma-liamori (ženska deca), Domovina (deklamacija), Naš sistem (člani), Turški ples (ženski naraščaj), pevski zbor, orodna telovadba članov na drogu. V drugem polčasu: Zdravica (Adamič), Desetorica (moška deca), Polkin ples (ženski naraščaj), Iz bratskog zagrljaja (moški naraščaj, sestavljen škofjeloski vaditelj br. Cerova), Mi Sokoljič (deklamacija), Proljeće (članice) in U boj (člani). K slavnostni zaobljubi prispejo Retečani s starostjo br. Vidicem.

Premestitev šolskega upravitelja g. Mihelčiča. Za voditelja šole v Černuče pri Ljubljani je imenovan g. Mihelčič Ivan, šolski upravitelj v Selcih nad Škofjo Loko. G. upravitelj se je te-ko 18-letnega službovanja v Selcih dodobra seznanil z domačini in je bil v prvih vrstah kul-turnih delavcev Selške doline. Leta 1913 je kot mlad abiturijent prišel med vaščane s svojim uspešnim, plodonosnim delom, ki je bilo v enaki meri posvečeno učnemu zavodu kakor vasi. Šola je napredovala v petrazrednico, Podlomek in Podbela pa sta dobila enorazrednici. V veliki meri je g. Mihelčič sodeloval pri društvi. Mnoga kmetijska predavanja je imel kot funkcio-nar Sadjarskega in vrtnarskega društva. Zvest sokolski ideji je bil vseletni član društva v Ze-leznikih; v Ciril Metodovi družbi pa je našel prilike za pomaganje najbednejšim. Kot prvovrsten pevec je ustanovil pevski zbor, ki so ga po-sečali pevci tudi iz okoliških vasi. V šoli pa so prepevali troglasi mladiški zbori. Posebnost zase je bil krasen šolski vrt, nasajen z desetina-mi vrtnic vseh vrst, ki so najbolj pričale o ve-šči roki gospodarja. Gospodu upravitelju želimo tudi na novem službenem mestu največ uspehov. — Vodstvo šole v Selcih je začasno dodeljeno soprog g. Mihelčiča g. Stanislavi.

Cestni proračun škofjeloskega cestnega okraja je bil na vpogled v času od 14. novembra do 28. novembra vsem davčnim zavezancem škofjeloškega cestnega okraja. Prejemki znašajo 1 mili-jon 990.871-53 Din, izdatki pa 2.483.551-83. Pri-manjkljaja je 492.680-30 Din. Za vzdrževanje cest je predvidenih 787-120 Din, za obnovitev 1.030.000 Din za nove gradbe odn. preložitve 139.891-83 Din.

Cerknica

Praznik ujedinjenja. Tudi cerkniški Sokol bo kar največaneje proslavil ta veliki narodni in obenem sokolski praznik. V ta namen bo v nedeljo zvečer ob 8. v Sokolskem domu svečana akademija. Nastopili bodo skoraj vsi oddelki Sokola z raznimi vajami. Poleg telovadbe bo pa nastopil tudi pred kratkim ustanovljeni pev-ski odsek pod vodstvom br. dr. Krašovca. — V ponedeljek dopoldan ob pol 11. bo pa v So-kolskem domu svečana odborova seja. Ta dan bo tudi na sporedu godba, petje in govor. Ker je vsa proslava narodnega značaja, naj se je udeležijo vsa društva in korporacije. Tudi šir-še občinstvo se vabi na akademijo. V ponedel-jek bodo tudi zaprišeženi novi člani našega Sokola.

Jubilej moža dela za blagor učeče se mladine

(Ob otvoritvi nove šole pri Dev. Mar. v Polju.)

Dev. Marija v Polju.

Na državni praznik 1. decembra bo na zelo slovesen način otvorjena naša nova šola, ki se imenuje narodna šola prestolonaslednika Petra. Ob otvoritvi bodo zastopani odposlanec Nj. Vel. kralja, visoki državni uradniki ter korporacije.

Poleg g. župana in gg. učiteljskega ima največ zaslug za šolo g. Dimnik Jakob, pos. in gostilničar pri Dev. Mar. v Polju, ki je obhajal 19. t. m. 60 letnico rojstva. Kot bivši dolgoletni župan je ravno pred 20 leti dožidal novo šolo v Zalogu, ki je še danes v kras občini. Danes ob 20-letnici pa stoji druga nova šola z njegovo veliko podporo. Velika potrebna denarna sredstva je šoli pridobil on. Ko je že šlo, da se šoli pomaga, se niti poti v prestolico ni ustrašil in tam prosil za denar. Po njegovem posredovanju je tudi vevška papirnica naklonila veliko podporo. Svoje gospodarske izkušnje je uporabil pri javnih napravah v občini. Inicijativo je dal za postajališče, elektriko, in ni miroval, dokler ni postala misel dejstvo. S svojo iznajdljivostjo vedno preseneča.

Z dograditvijo nove šole bo g. Dimnik v občini neizbrisno zapisan, posebno v sreih učeče se mladine, ki mu bo vedno hvaležna.

Aretacija predrznega vlomilca

Zagorje, 27. novembra.

Pred osmimi dnevi je ukradel pri širom znamenem gostilničarju in trgovcu g. Konšku Francu na Trojanah njegov bivši blavec O. E. iz zaklenjene avtogaraže novo moško kolo in se odpeljal z njim v bavlji svet. Posrečilo se mu je, da je nekje kolo prodal in se je včeraj zopet povrnil v bližino Trojan. V garaži je imel namreč g. Konšek še drugo kolo, ki ga je tudi želel izmakniti. Polastiti se je hotel celo motornege kolesa in avtomobila, če bi šlo vse po sreči, kajti tatu bi gotovo bolj ugajalo, voziti se na motornem vozilu, kakor pa mučiti se pri pogonu navadnega kolesa. Orožništvo pa je še pravočasno zvedelo o povratku premetenega tatu in začelo ga je z vso vneto zasledovati. Tat pa je najbrž začutil vroča tla pod nogami in jo je hotel mahitati čez hribe in doline, a mu je orožništvo beg preprečilo. Vkljenega sta ga pripeljala na zagorsko orožniško postajo, odkoder ga bodo odpredali v »garažo«, ki pa je brez koles in avtomobila. — Č.

Iz kriminalnega predala Trije vlomilci v eni noči.

V noči od četrta na petek so bili tu izvršeni trije vlomilci. Najprej so neznanec vlomili v gostilno Ane Matkove na Ruški cesti in ji odnesli iz zaklenjene miznice 2 bankovca po 100 Din, 15 po 10 Din in 20 kovanih novcev po 2 Din. Razen tega sta izginili tudi dve ročni torbici, ena z vsebino 200 Din, druga pa z raznimi računi. Za približek pa si je tat vzel še 6 klobas in 4 kose potice. — V Mlinski ulici, kjer je bil drugi vlom, je tat prišel v gostilniško sobo gostilne Gajšek skozi kuhinjska vrata in odnesel 100 Din drobiža, za 50 Din cigaret, steklenico malinoveca in nekaj slaščic. Stražnik, ki je šel mimo, je zaslišal v gostilniški sobi vprašal, kdo je, tat pa mu je odgovoril, da je hišnik in pobežni čez dvorišče na železniško progo. Malinovec in slaščice je na begu odvrnil. — Tretji vlom je bil izvršen v Dolinškovo branjerijo v Trstenjakovi ulici. Dolinškova je vlomilca slišala, a mislila je sprva, da je mož, ki se je vrnil domov, šele nato se ji je zazdelo, da mora biti tuja oseba, zato je vstala in šla pogledat, a vlomilec je še pravočasno pobežnil, pa brez plena.

Aretacija kolesarskega tatu.

Policija je aretirala včeraj zjutraj rešetarja Klun Jožeta iz Sodražice. Na vesti ima tatvino kolesa v št. Vidu nad Ljubljano, ki je izvršil 1. 12. 1929 v juniju na škodo Antona Grlica. Okrajno sodišče ga zasleduje tudi zaradi nekaj tatvin.

Vse pride na dan...

Pred mesecem je ukradla večjo vsoto denarja in pobežnila v Italijo. Ob vrnitvi so jo aretirali. Cerknica, 27. novembra.

O Vseh svetih je prišel na Dol. Jezero na obisto k svojcem Franc Kebe iz Vipave, katero blask prebivca. Ko se je mudil na Dol. Jezero, mu je nekega dne izginila iz sobe denarnica. V kateri so se nahajali razni dokumenti in potni list; poleg teh listin je bilo tudi precej denarja, in sicer 1200 lir ter okrog 5000 Din v naši valuti.

Ker je bil vedno kdo izmed domačih v tej sobi, se razume, da se jim je zdelo to izginotje denarnice zelo čudno. Kmalu potem so pa našli pred hišo v blatu denarnico z vsemi dokumenti, a brez denarja.

Ko so vse to našli, so začeli takoj sumiti, da je izvršila tatvino neka S. iz Dol. Jezera, katero nimajo ljudje ravno za preveč pošteno. Vsa zadeva je bila takoj javljena cerkniškemu orožniku, kateri so začeli takoj zasledovati drzno tatvino. A z denarjem vred je še isti večer izginila tudi omenjena ženska.

S prvim vlakom se je odpeljala v Italijo. Pri vsej stvari je bila pa zelo previdna. Vse dokumente je tako izpolnila, kot da bi se že prejšnji dan odpeljala v Italijo, čeprav je še nekaj časa počakala doma, da je lahko izvršila omenjeno tatvino.

Močno jo je osumilo tudi to, ker si je na sejmu v Cerknici nakupila raznega blaga za okro-

glo tisoč dinarjev. A ko so jo hoteli orožniki aretirati, jo je že popihala čez mejo in tako je bila vsa preiskava za nekaj časa ustavljena. Ljudje so skoraj že vse pozabili, le cerkniška orožniki so na tihem čakali, kdaj se bo S. vrnila iz Italije, čeprav morda brez ukradenega denarja.

In res! Niso zastoj čakali! Ta teden se je S. vrnila iz Italije in cerkniški orožniki so ji napovedali aretacijo. Ker si S. sploh ni mislila, da jo čaka kaj takega doma, je prišlo hitro vse na dan. Vsi so mislili, da je šel ukradeni denar že zdavnaj po vodi, a vendar ni tako. Pri sebi je imela še skoraj ves denar, le enega »jurja« in nekaj lir je zapravila. S. je stara okrog 30 let, neozojena in stanuje sedaj začasno v cerkniških zaporih.

Rimske toplice

Sokolsko društvo se z vso vneto pripravlja na proslavo narodnega ujedinenja. Vsi odseki društva se pridno vadijo, da bo prireditve zares povoljno in zadovoljivo uspele. Pevski odsek je že nedavno prišel z vajami in tudi telovadci imajo pripravljenih več zelo izbranih točk. Proslava se bo vršila v nedeljo 30. t. m. od 16. ure dalje v prostorih hotela »Nova postaja« s sledečim sporedom: 1. Pozdravni govor starešine br. Kuharja. 2. Akademija. 3. Zapisnega novopristopivšega članstva in prevod dece v naraščaj oz. naraščaja v članstvo. 4. Alegorična slika. 5. Petje državne himne in narodnih pesmi. 6. Zaključni govor. Za vse članstvo je udeležba strogo obvezna! Prosimo pa tudi vse javne in zasebne urade, kakor tudi vse okoličane, da se te proslave udeležijo polnoštevilno! Zdravo!

Šoštanj

Sokolska akademija. Na sokolsko akademijo, ki se vrši na narodni praznik 1. decembra in na katero se članstvo pridno pripravlja, se občinstvo že danes opozarja in vabi.

Požari. Komaj se je malo pogoled razburjenje radi požarov v Velkem vrhu, ki jih je zanetila zlobna roka, že je zopet izbruhnil požar pri posestniku Francu Zelezniku v Rečici ob Paki, kjer je do tal vpelel gospodarsko poslopje, v katerem se je nahajal hlev, listnica, klet in ena soba. Tokrat je požar zanetil 4letni domači sin Radovan, ki se je v slami igral z vžgalicami, ki so jih domači pozabili na mizi. Gasilci okoliških gas. društev so ogenj omejili na to poslopje, sicer bi zgorela tudi sosedna poslopja v vasi.

Vodovod. Gradnja vodovoda gre h koncu. Pospešuje jo tudi lepo vreme. Rezervoar na Goricah je že zaklenjen, svet okoli njega zravnani in posajeni s smrečicami; iz rezervoarja pa se odzračna odvisna voda z glasnim šumom in močjo, da bi gnala mlinske kamne tri. Kakor je bilo predvideti, si skoro vsaka hiša napeljuje vodovod, ali pa si da vsaj napravi do glavne cevi priključek, kar je sedaj že zastoj.

Katarinini sejmi. Na Katarinini sejem v Šoštanju, zadnji v letu, so prignili sicer veliko tudi lepe živine, tudi promet na njem je bil živahen, prodalo pa se je prav malo. Ni kupcev, ne denarja.

Prezid

Osebnosti. Premeščen je podp. tuk. fin. odseka g. I. Rutalič v Zamej, od tam pa je prispel podprel. Lupša.

Smrtna kosa. Preminula je za pljučnico okr. babica g. Frančiška Kardiš.

Državni praznik ujedinenja. Tukajšnji Sokol bo praznoval 1. december na zelo slovesen način. Na predvečer se vrši v dvorani g. Križar slavnostna akademija z izbranim sporedom. Sodelovala bosta društveni pevski zbor pod vodstvom br. Mataiča in društveni orkester pod vodstvom br. Komelja. V režiji brata Marjana Vilharja se uprizori za ta dan primerna enodejanka. V nedeljo po službi božji se bo vršila slavnostna seja z zapisnega starejših članov.

S 1. decembrom se odpre redna pošta zveza s Starim trgov. Pošto je prevzel g. Mele iz Cerknice in bo vozil, dokler ne zapade sneg, z avtobusom.

Trebnje

Uradni dan. V torek 2. decembra bo uradni dan sreskega načelstva v Trebnjem.

Vinogradnikom. Županstvo Trebnje opozarja vse vinogradnike, da takoj prijavijo letošnji pridelek vina in grozdja in vso šmarnico v območju obč. Trebnje županstvu.

Zasluzna pohvala poštvalnega učitelja. Z odlokom kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, je prejel tukajšnji učitelj Marjan Tratar pohvalo za svoje poštvalno in uspešno delovanje na kmetijski nadaljevalni šoli v Križevcih pri pouku in vzgoji odrasle kmetijske mladine. Agilnemu učitelju iskreno čestitamo in želimo, da bi tudi na novem službenem mestu v Trebnjem delal v tem pravcu. Pripominjamo, da je nujno potrebno, da se v Trebnjem ustanovi kmetijsko nadaljevalna šola, ki bo izobrazila naš odrasli kmetijski naraščaj, posebno sedaj, ko smo dobili v Trebnjem izkušnega in strokovno naobrazenega učitelja v osebi g. Marjana Tratarja.

Dramatski odsek Sokola v Trebnjem pripravlja za »Silvestrov večer« zabavni večer enodejank.

Sprememba v sokolskem društvu. Za načelnika sokolskega društva je imenovan br. Hubert Tomšič, stari borec Sokola, na mesto dosedanjega načelnika br. Gustel Slavina, ki je imenovan v upravni odbor v nadzorstvo.

Drevesnica. Novi gospodar trebanjskega gradu dr. ing. Soulay je zasadil okoli gradu in grajskih potov drevesnico po najmodernejšem načinu. Drevesnica je vzorno urejena in želimo, da se mu trud obilno poplača.

Olepkava župnišča. Pot od cerkve do župnišča je dobila popolnoma novo lice. Tukajšnji g. dekan je zasadil ob obeh straneh poti pušpanov trs, ki bo nov okras Trebnja, čim se dovoljno razraste.

Kmetijska strojna zadruga v Trebnjem se prav lepo razvija. Nabavila si je že veliko motorno mlatnico, ki je že deloma plačana, v najkrajšem času si pa nabavi še dva motorna pluga za globoko oranje. Značilno za naše kraje je to, da je zbudila ta zadruga v tem okolišju vsestran-

Zadnja nedelja pred Sv. Miklavžem

Jutrišnja nedeljska številka »Jugoslovana« izide radi narodnega praznika ujedinenja v večjem obsegu, kakor navadne nedeljske številke. Prihodnja številka izide 3. dec.

TRI DNI

30. novembra

1. decembra

2. decembra

bodo prebirali naši čitatelji »Jugoslovana«

bodo trgovali in obrtniki z oglasi opozarjali čitatelje na svoje bogate izložbe

bodo svetovali čitateljem, kaj naj svojem kupijo za Miklavža

bodo opozarjali na nakup, ne samo daril, pač pa tudi na nakup blaga za živjensko potrebo, tedaj bo

»JUGOSLOVAN«

ki izide v večji nakladi kakor običajno, izredno ugoden za oglaševanje in bo tri dni

V VAŠI SLUŽBI

kot izboren kupčijski posredovalec

MI HOCEMO našim interesentom omogočiti postavitev oglasov na čim lepše mesto, zato jih prosimo, da nam čimprej dostavijo oglase

Telefon šte. 30-68

Uprava »JUGOSLOVANA«

Gradišče šte. 4

Truplo neznanca v vreči

V Kosezah so našli v požiralniku pri opekarni truplo neznanca, ki je bil najbrž oropan in umorjen

Včeraj je bila obveščena policija, da se nahaja blizu bivše opekarnice Stavbne družbe v Kosezah v nekem požiralniku truplo. Na lice mesta se je podala ob 3. popoldne komisija, obstoječa iz okrajnega nadzornika Močnika, dežurnega uradnika Florijana, policijskega zdravnika dr. Avramoviča in komandanta straže v Šiški Zabukovski. S komisijo je bil tudi policijski fotograf Trebše.

Pri kopanju gline za opeko se je svoj čas začela zbirati voda, zato je Stavbna družba dala izkopati približno 30 m globok požiralnik, ki je napolnjen z vodo. V tem požiralniku je našla komisija na vodi plavajoče moško truplo, ki so ga s težavo

izvlekli na kopno. Truplo je imelo čez glavo vrečo, ki je bila okrog kolen zavezana z žico. Razen tega je bil okoli glave trupla zaviti suknjič. Truplo je bilo že v razpadajočem stanju in je verjetno ležalo že okrog mesec dni v vodi. Priplavalo je na površino šele zdaj. Izključeno je, da bi šlo za samomor zaradi gori navedenih okoliščin. Sigurno gre za umor in verjetno za roparski umor. Truplo ni moglo biti še identificirano, vendar se je konstatiralo, da je umorjenec izrazil mongolski tip. Truplo je bilo prepeljano v Dravljje, kjer se bo jutri izvršila obdukcija.

V interesu nadaljnje preiskave se še ne morejo dati druge podrobnosti.

sko zanimanje pri našem kmetu, ki vidi korist in napredek te prepotrebne kmetijske zadruge. Priporočati bi bilo, da se ustanove tudi v ostalih krajih slične zadruge. Vse informacije bo rade volje dal g. Josip Pavlin v Trebnjem.

Kamnik

Praznik državnega ujedinenja in obenem sokolski praznik proslavi Kamniški Sokol nadvse slovesno v nedeljo 30. t. m. ob pol 9. uri zvečer v dvorani Narodne Čitalnice s slavnostno akademijo. Na vzporedno so telovadni nastopi vseh oddelkov, deklamacije, pevške točke »Lirica« in Czinzer-Sestova groteska v enem dejanju »Maska satana«, pri kateri nastopijo gđ. Finžgarjeva in gg. Kos, Golob I., Golob II. in Šmuc. Slavnostni govor starosta Sokola br. dr. Karba. V nedeljo ob 11. uri popoldne pa bo v čitalnični dvorani zapisnega novopristopivših članov. Vstopnina ista kot pri dramskih predstavah. Vstopnice se bodo dobile v prodajni po zaprišje v bralni sobi Čitalnice.

Organizacija lesnih trgovcev. V Domžalah se je 24. t. m. vršil ustanovni občni zbor na novo ustanovljene organizacije lesnih trgovcev, ki bo pridružena kot sekcija gremija trgovcev za kamniški srez. Odbor se je konstituiral naslednje: načelnik g. Drago Riedl, podnačelnik g. Vidic iz Kamnika, odborniki: gg. Burkelja (Laze v Tuhinjski dolini), Keršmanec (Kamnik), Kanc (Mengeš) Rus (Domžale), Tome (Moste). Namestnika sta gg. Kladnik in Kern.

Skriptično predavanje. V ponedeljek je predaval v Kamniškem domu priljubljeni predavatelj in pisatelj g. prof. Mlakar o svojem potovanju v Sveto deželo in Egipt. Velika dvorana Kamniškega doma je bila nabito polna hvaležnega občinstva, ki je pazljivo sledilo izvajanjem g. predavatelja in se izbornu zabavalo. G. profesorja bi zopet radi kmalu slišali.

Trbovlje

Cerkvena proslava praznika narodnega ujedinenja. V proslavo praznika narodnega ujedinenja se bo vršila v ponedeljek 1. decembra ob 9. uri popoldne v župni cerkvi sv. Martina v Trbovljah slovesna služba božja z zahvalno pesmijo »Te Deum«. Cerkvene proslave se bodo udeležili vsi tukajšnji rezervni oficirji, Sokoli, gasilci, učiteljsko z šolsko mladino ter druge organizacije in javne korporacije. Po cerkvenem opravi se vrši v občinski posvetovalnici vpisovanje v spominsko knjigo.

Koncert učiteljskega pevskega zbora v Trbovljah. V nedeljo 7. decembra nas tretjič posesti Učiteljski pevski zbor iz Ljubljane. 80 zbranih učiteljev-pevcev in pevki šteje ta zbor. Na čelu mu je neumorni dirigent g. Srečko Kumar, ki je v kratki dobi dela pripeljal zbor na višino, da je lahko letos gostoval pri bratih Čehih. Sedaj se pripravlja za novo turnejo v Rumunijo. Pred zborovim nastopom bo imel uvodno besedo komponist g. Emil Adamič, ki bo predaval o sporedu. — Želimo zboru v naši črni dolini največji uspeh.

Zagorje

Prevoz pošte. Dravska direkcija pošte in telegrafa oddaja s 1. marcem 1931. prevoz pošte na progi Trojanje-Zagorje in obratno. Licitacija se bo vršila 15. decembra v občinski pisarni na Trojanah. Izključna vsota znaša 18.000 Din, licitacije pa morajo položiti kavicjo v znesku 900 Din. Pogodba velja za dobo enega leta.

Kmetijsko predavanje. Kmetijska podružnica priredi v nedeljo 30. t. m. ob 8. uri zjutraj v zagorski osnovni šoli strokovno predavanje o umetnih gnojilih in njih uporabi ter o škodljiv-

cih naših sadnih dreves, predvsem sliv in češkelj kaparju. Predaval bo strokovni tajnik Kmetijske družbe g. Kafol. Udeležite se predavanja v čim večjem številu, ker predavanje bo silno poučno in koristno za vse posestnike. Sokolski oder. V nedeljo zvečer ob pol 20. uri bo v režiji br. Vinka Košmerla uprizoritev Nučičeve drame v treh delih »Orkan«. Igra je uvod v svečano proslavo praznika ujedinenja. Kupite vstopnice že v predprodaji pri br. Ahčanu.

Slovenske Konjice

Izpremema posesti. Pred kratkim je prodal g. Tomasevič svojo žago v trgu g. Francu Hrastniku, tukajšnjemu lesnemu trgovcu. G. Tomasevič bo obratoval še do konca leta.

Kolesar jo je povozil. Ko je v ponedeljek, dne 24. t. m. šla učenka Gabrovce v šolo, jo je na cesti blizu trgovine Zottel podrl dirjajoči kolesar. Deklica si je pri padcu nalomila kost leve noge v gležnju. Odpravili so jo takoj v tukajšnjo bolnico.

Radio

Ljubljana, sobota, 29. novembra: 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Viktor Pirnat: V dolini gradov (Grm, Zaboršt, Graben). 18.30 Radio orkester: Violina solo. 19.50 Ga. Orthaber: Angliččina. 20.00 B. Hrovat: Filmska kultura. 20.30 Pevski dueti: Slovenske narodne pesmi (gđ. Meze in ga. Golob). Harmonika solo gosp. Rakuša. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, nedelja, 30. novembra: 8.00 Leo Kocjan: O živinozdravstvu. 8.45 Dr. Franc Debevec: O tuberkulozi otrok. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. 10.00 Versko predavanje, duh. svet. Janez Kalan. 10.20 I. Kaiser: O evropskem gospodarskem življenju. 11.00 Koncert Radio orkestra. 12.00 Časovna napoved. 15.00 Gđ. A. Lebar: Kmetijska žena — nositeljica kmetijske kulture. 15.30 Plošče. 16.00 Humoristično čtivo, pisatelj Mičinski. 16.30 Duet: cirta in kitara (g. Ahačič). 17.00 Ljudska igra: Kjer je kubažen, tam je Bog. 20.00 III. Sonatni večer. 21.00 Jugoslovanska glasba. 22.00 Poročila in časovna napoved. 22.15 Hawaii-jazz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sobota, 29. novembra: 12.20 Kuhinja. 13.30 Novice. 17.00 Radio orkester. 18.30 Novice. 19.25 Predavanje o delav. zavarov. 20.00 Prenos opere iz narod. gledališča v Beogradu.

Zagreb, nedelja, 30. novembra: 11.30 Dopoldanski koncert. 12.00 Zvonjenje. 12.05 Dopoldanski koncert (dalje). 12.30 Kuhinja. 17.00 Koncert Radio orkestra. 20.20 Poročila. 20.30 Večer pesmi in arij. 21.50 Novice. 22.00 Plesna glasba.

Beograd, sobota, 29. novembra: 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 18.00 Radio orkester. 19.30 Industrijski kongres (prof. S. Veljič). 20.00 Prenos opere iz beogradskega gledališča; nato jazz orkester.

Beograd, nedelja, 30. novembra: 10.00 Prenos katol. službe božje. 11.15 Poljedelstvo. 12.15 Plošče. 12.30 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Tamburice. 17.00 Zdravstveno predavanje. 17.30 Plošče. 19.30 Predavanje. 20.00 Violinski koncert g. E. Lang. 20.30 Pevski koncert zbora iz Pančeva. 21.15 Novice. 21.35 Violinski koncert (dalje). 22.05 Plošče. 22.45 Narodne s kitaro, poje g. B. Nikolič.

Amerika, torišče svetovne konjunktore

Nekoliko pozneje kakor Evropo, zato pa tembolj učinkovito je zajel svetovni val gospodarskih depresij Ameriko. Ker predstavlja ameriško področje odločilen faktor svetovnega konjunktornega gibanja, je za analizo vsakokratne gospodarske situacije važno, da se vzamejo v pretes vsaj važnejša gospodarska vprašanja Amerike, ki s svojimi pozitivnimi, kakor tudi negativnimi vplivi tangirajo, oziroma celo preobrazujejo svetovno gospodarstvo.

Središče vseh depresivnih tendenc v Ameriki se v prvi vrsti nahaja v new-yorskem poslovnem centru v Wallstreet. Brez dvoma je ameriška konjunktura do leta 1929 izžarevala iz tega bančnega in borznega žarišča v obliki neke posebne inflacije. Beseda inflacija pa se v tem smislu ne sme tolmačiti kot nerazumno večanje obkopa bankovcev, pač pa ima v našem smislu povsem drug odnos, nanaša se namreč na inflacijo kupne sile prebivalstva. Več let trajajoče rapidno dviganje tečajev vrednostnih papirjev na new-yorski efektivni borzi, kakor tudi udeležba najširših mas prebivalstva pri borznih spekulacijah, vse to je vodilo do tega, da so veliki deli ameriškega prebivalstva uživali poleg svojega delovnega dohodka tudi dohodke, ki so izvirali iz teh borznih spekulacij. Ameriška kupna sila se je valed tega neverjetno višala in privedla do velikega razširjenja produkcije. Da nam bo bolj razumljivo, v kakšni meri so borzne kupčije prispevale k razvoju, oziroma večanju ameriške industrije, bi bilo pripomniti, da se je n. pr. v letu 1928, od davkoplačevalcev na osebnih dohodkih (v Ameriki pričena obveznost plačevanja dohodnine od minimalnega letnega dohodka Dol 5000 letno dalje) inkasiralo samo od dobičkov na prometu efektov 4784 milj. dolarjev. Ta znesek je predstavljala 17% celokupnih dohodkov velike in važne poslovne grupe prebivalstva. Ker pa so dohodki, izvirajoči iz dividend, v istem letu znašali nadaljnjih 4400 milj. dolarjev, je predstavljala kupna sila te grupe samo na dividendah in borznih dobičkih 9 milijard dolarjev.

Izkušnja uči, da se borzni dobički redoma vlagajo v konzumijske dobrine. Ameriška avtomobilna industrija je bila s temi dobički najbolj dotirana. Poleg tega pa še nekatere druge industrijske panoge, kakor gramofoni, radio, industrija umetne svile, ustvarjanje lastnih domov itd. Vseled znanega lanskega borznega poloma in vsled razširjajoče se gospodarske krize pogreša letošnje ameriško gospodarsko življenje 4-8 milj. dolarjev, izvirajočih iz borznih dobičkov, na drugi strani pa so se dividende

vrednostnih papirjev vsled slabe konjunktore znižale za najmanj 1 milijardo dolarjev. Izostanek 6 milijard pa vsekakor ogromno vpliva na kupno silo ameriškega prebivalstva, in s tem mora ameriška industrija konzumijskega blaga prav resno računati.

Vidiki, da se bo ameriški industriji posrečilo paralizirati ta ogromen izostanek z znižanjem cen, so za enkrat minimalni. Saj je bilo posebno svojstvo ameriške industrije, da je v času največje konjunktore in procvitanja ameriške kupne sile, v velikem konkurenčnem boju zniževala cene. Kupna sila pa se je tudi v onih časih umetno čvrščala s popularizacijo odplačevalnega sistema. Ker se je torej ameriška industrija, razen nekaterih izjem, v prejšnjih letih odrekla izkoriščanju ugodnih prilik, z višanjem cen, je zelo malo verjetno, da bo pri sedanjih visokih mezdah v stanu znižati cene in s tem nekako držati kupno silo prebivalstva. Ena sama pot pa ji vendar še ostane prosta in to je, da debelo nabrane rezerve prejšnjih dobrih let nekoliko skriči v prilog znižanju cen, z namenom, da na ta način obdrži vsaj deloma ono prepotrebno višino kupne sile prebivalstva. Znižanje cen, v kolikor se je do sedaj sploh izvedlo, se je izvršilo le na račun stalnega padanja cen surovin.

Povdarili smo že, da je v tem kritičnem stanju, ki ga preživlja ameriško gospodarstvo, predvsem prizadeta industrija konzumnih dobrin. Od teh prednjači avtomobilna industrija, ki je bila primorana svojo produkcijo do dobrega znižati. V prvih osmih mesecih tekočega leta je ta industrija producirala 2,7 milj. avtomobilov, medtem ko je v istem razdobju l. l. spravila v promet 4,2 milj. voz. Se večje razlike kakor v količinah fabriciranih voz, pa so razlike v vrednosti te produkcije. Cenen voz se zopet nahaja v ospredju. Ford je zopet zavzel vodilno mesto na račun General Motors Co. Tudi denarna in kapitalna tržišča kažejo vse preveliko likvidnost, ki jo znatno pomnožuje še nemška marka, ki se je v večjih množinah pojavila na tržiščih in beži iz Nemčije. Vloge naraščajo, ker vsi oni, ki so v zadnji borzni bitki doživeli večje izgube, nimajo zaupanja in niti smisla za nove nabavke vrednostnih papirjev.

Kljub temu pa Amerikanci ne kažejo posebnega veselja do inozemskih investicij, kar znači, da ameriški gospodarski krogi zelo optimistično presojuje položaj in so prepričani, da se bodo zopet vrnila časi konjunktornega razmaha.

Rf.

Gospodarske vesti

× **Proračun beograjske občine.** Beograjska občina je izdelala proračun za leto 1931., v katerem so dohodki proračunani s 409,825.000 Din, a izdatki s 406,329.000 Din. Potem bi izkazoval proračun za leto 1931. 3,496.000 Din prebitka, čeprav je med izdatki določeno za nepričakovane izdatke 2,400.000 Din, in je za nepričakovane dohodke vnesenih 2,600.000 Din. To pomeni, da ima občina v svojih blagajnah preko 6,000.000 Din več, kakor se pa pričakuje izdatki. V primeri s proračunom za leto 1930. so izdatki v proračunu za leto 1931. za 35.000.000 večji.

× **Gradba dokov in skladišč v naši državi.** V kompetentnih krogih ministrstva trgovine in industrije se proučevajo vprašanja gradbe pristaniških dokov in skladišč v naših lukah. Nekoliko interesov je že predložilo konkretne prošnje za koncesijo gradbe teh naprav. Ker bi se z reševanjem teh važnih morsko-prometnih naprav prešlo v nesoglasje s pravili moderne tehnike, se ta vprašanja tudi s strani podrobneje studirajo, tako da bi bila vsa nova skladišča zidana v enakem, razmeram odgovarjajočem slogu.

× **Zasedanje centrale industrijskih korporacij.** Dne 1. in 11. decembra se vrši 15. zasedanje centrale industrijskih korporacij kraljevine Jugoslavije. 1. decembra se vrši zaupna predkonferenca s sledečim dnevnim redom: referat o delu glede zakona o obrtih, želje in predlogi organizacije centrali, zbiranje odbitih predlogov. Na seji 11. decembra bodo razpravljali: 1.) o poročilu predstavnikov organizacij, včlanjenih v centrali industrijskih korporacij, o željah industrije; 2.) o vprašanju industrijskih kreditov s posebnim ozirom na vprašanje zakona o industrijskih kreditih; 3.) a) o zakonu o zaščiti delavnosti domače industrije, b) o načrtu zakona o zavodu za pospeševanje industrije in obrti; 4.) o zakonu o skupnem davku na poslovni promet in 5.) o konkurenci državnih podjetij privatni industriji.

× **Oddaja del za gradbo jezov v strugi reke Bistrice v Kamniku** se bo vršila potom licitacije dne 15. decembra t. l. pri upravi smodnišnice v Kamniku. (Pogoji, proračuni in načrti so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

× **Licitacija za dobavo črpalk, žičnikov, stalnih vijakov, svinec itd.,** ki je bila razpisana za dan 3. decembra t. l., se bo vršila 18. decembra t. l.

× **Razstava kunccev.** V dneh 30. novembra, 1. in 2. decembra 1930 se vrši v Kranju propagandna razstava kunccev, ki jo priredi odsek za rejo kunccev Kmetijske družbe v Ljubljani. Ob tej priliki moramo povdariti dejstvo, da se odsek resno trudi, da razširi to prekoristno gospodarsko panogo med najširše plasti naroda. Odsek deluje že nad dve leti ter je v tem kratkem času dosegel že znatne uspehe. Poleg vzornih razstavnih kletk poseduje odsek tudi 5 parov čistokrvnih reksov razne barve, katerih mladiči so članstvu na razpolago po znižanih cenah. Odsek priredi v kratkem tudi več poučnih tečajev po raznih krajih Dravske banovine. Razstave v Kranju se udeležijo le del članstva, vendar bo zastopanih na razstavi okoli

20 kunjih pasem. Priprčili se boste lahko, kako nam koristi kunec poleg mesa še s svojo kožo. Cenjeni obiskovalci razstave, dame in gospodje, bodo imeli priliko videti nekaj izdelkov iz kunje kože. Na razstavi se bodo dajala tudi podrobna navodila za začetnike in se bodo sprejemali novi člani. Vsak si bo lahko nabavil zanimivo knjižico: »Reja domačega zajca«. Zatorej vabljene vsi, posebno še ljubitelji naših kunccev!

× **Rahla živahnost v vinski kupčiji.** V zadnjih dneh je nastopilo v naši vinski trgovini, v koliko se ta nanaša na izvoz, rahla živahnost. Pred par dnevi je bila efektirana prva pošiljka vina v inozemstvo v iznosu 15 vagonov iz okolišja Šibenika. Kakor zagleda, je imel vinski oddelek Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine vendarle nekaj uspeha. Želeli bi le bilo, da bi se dalmatinska vina v Nemčiji uveljavila, kar bi znatno omililo vinsko krizo, ki vlada letos v Dalmaciji.

× **Tudi Poljaki snujejo v naši državi svoj trgovinski urad.** Po vzorcu Amerike, Češkoslovaške in Italije se je tudi poljsko trgovinsko ministrstvo odločilo, da osnuje v Beogradu svoj trgovinski urad. Funkcija tega urada bo, da ustvarja kar najtesnejše gospodarske zveze med obema državama. Beograjski listi doznajajo, da bosta slične urade ustanovili tudi Avstrija in Madžarska. Ta inozemski interes za naše trgovinske prilike pač kar najlepše ilustrira konsolidacija naše države in njen gospodarski pomen v Evropi.

Dobave

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 9. decembra t. l. ponudbe glede dobave transportnih trakov. — Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe glede dobave 250 omotov krovnne lepence, 1000 kg krp za čiščenje, 1000 kg pisanega bombaža, 2000 kg katrana, 3000 kg bencina, 3000 kg tračnih žebeljev. Tobačna tovarna v Ljubljani sprejema do 10. decembra t. l. ponudbe glede dobave 400 kg slamnatih cevč za izdelavo cigar. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled).

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 8. decembra t. l. pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu glede dobave železne pocinkane žice; dne 9. decembra t. l. glede dobave 3000 komadov denarnih vreč s ključavnicami; dne 10. decembra t. l. pa glede dobave rezervnih delov za hju-sove aparate. — (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku).

Borzna poročila

dne 28. novembra 1930

Devizna tržišča

Ljubljana, 28. nov. Amsterdam 22'78, Berlin 13'4775—13'5075, Bruselj 7'8905, Budimpešta 9'8915, Curih 1095'90, Dunaj 7'9522—7'9822, London 274'78, Newyork 56'485, Pariz 222'33, Praga 167'41—168'21, Trst 294'90—296'90.

Zagreb, 28. nov. Amsterdam 22'75—22'81, Dunaj 795'22—798'22, Berlin 13'475—13'5075, Bruselj 789'05 bl, Budimpešta 989'15 bl, London 274'33 do 275'18, Milan 295'03—297, Newyork ček 56'385 do 56'585, Pariz 223'33 bl, Praga 167'41—168'21, Zürich 1094'40—1097'40.

Curih, 28. nov. Beograd 9'1285, Pariz 20'29, London 25'0736, Bruselj 72'025, Milan 27'01, Madrid 57'60, Amsterdam 207'90, Berlin 123'09, Dunaj 72'69, Sofija 3'74, Praga 15'315, Varšava 57'85, Budimpešta 90'26, Atene 6'615, Carigrad 2'445, Bukarešta 3'0636, Helsingfors 12'99.

Beograd, 28. novembra. Amsterdam 22'75—22'81, Berlin 13'4750—13'5050, Bruselj 787'55—790'55, Budimpešta 987'65—990'65, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 795'22—798'22, London 274'38—275'18, Milan 294'89—296'89, Newyork 56'3550—56'5550, Pariz 221'33—223'33, Praga 167'38—168'18.

Dunaj, 28. nov. Amsterdam 285'94, Beograd 12'5525, Berlin 169'26, Bruselj 99'03, Budimpešta 124'17, Bukarešta 4'215, Kopenhagen 190'80, London 34'4813, Madrid 79'80, Milan 37'145, Newyork 710'20, Pariz 27'90, Praga 21'0575, Sofija 5'1475, Stockholm 190'60, Varšava 79'61, Zürich 137'54.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.

Zagreb, 28. nov. Drž. pap.: 7% inv. pos. 85'5—88, vojna škoda ar. 424'5—425 (426, 425'5, 425), vojna škoda dec. 424—425 (424, 423'5), vojna škoda febr. 413'5—416, 4% agr. obv. 52'5 bl, 7% Bler pos. 81'125—81'25 (81'25, 81, 81'125), 8% Bler pos. 90'75—91, 7% pos. hipot. 80'75—81'25. — Banka: Hrvatska 50 d, Praštediona 930 do 935, Udružena 190'5—191, Ljublj. kred. 122 d, Narodna 8100 bl. — Ind.: Šečarana Osijek 298 do 300, Trboveljska 375—376, Slavonija 200 d, Večve 124 d.

Beograd, 28. novembra. 7% inv. pos. 87—87'50, 4% agr. obv. 52, 7% Bler 81'75, vojna škoda 444'50—445'50, ult. dec. 445'50—447, Narodna b. 8050—8090.

Dunaj, 28. nov. Bankverein 16'90, Kreditni zavod 46'85, Dunav-Sava-Adria 13'05, Prioritete 86'50, Trbovlje 46'40, Leykam 3'50.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjena stalna, promet 1 vag. pšenice.

Novi Sad, 28. nov. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 8 vagonov, oves 2 vag., koruza 68 vag., moka 9 vag. Tendence: neizpremenjena.

Sombor, 28. nov. Pšenica: baška potiska 80 kg 137'5—142'5, ban. Bega šlep 79 kg 130—135, ostala neizpremenjena. — Kuruza: baška nova posušena 82'5—87'5, ostala neizpremenjena. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: 219 vagonov. Tendence: neizpremenjena.

Budimpešta, 28. nov. Tendence: Pšenica slabša, ostala uvrščena, promet majhen. Pšenica: marc 15'46—15'47 (15'46—15'47), maj 15'30—15'36 (15'36—15'37). — Rž: marc (9'15—9'20). — Kuruza: maj 12'24—12'32 (12'30—12'31).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence mlačna, promet 1 vag. desk, 1 vag. oglja.

Sport

NEDELJSKI SPORT V LJUBLJANI

LNP je odredil za jutri in na državni praznik 1. decembra naslednje tekme:

Nedelja: ob 13. Grafika: Primorje, sodnik g. Dolinar; ob 14'30 medmestna tekma Ljubljana: Maribor, sodnik g. Pevalak.

Ponedeljek: ob 13. reprezentanca II. razreda: Amater (Trbovlje), sodnik g. Czerny; ob 14'30 finale za pokal LNP Primorje: Železničar (Maribor), sodnik g. Šetina.

Program je jako pester, vendar je vprašanje, ako bo v celoti izveden. Po informacijah iz Maribora, je namreč Medklubski odbor v Mariboru izrekel soglasno nezaupnico sedanjemu upravi LNP in je obenem sklenil, da ne vzame na znanje sklepa glede odigranja medmestne tekme. Kot razlog se navaja, da se mariborski klubi ne strinjajo s postopanjem LNP napram matičnemu klubu slovenskega sporta sploh — napram SK Iliriji.

Sklep Medklubskega odbora je vsekakor vlepomemben in najbolj jasno priča o sedanjem stanju našega nogometa. Mariborski klubi so se izrekli proti medmestni tekmi tudi iz razloga, ker jim je absolutno onemogočeno prirediti lastne tekme. Mesec dni igrajo že za podsavezno blagajno: najprej so bile na sporedu pokalne tekme in sedaj še medmestna tekma z Ljubljano. LNP se, kot izgleda, prav malo zaveda, da niso klubi radi podsaveza, temveč nasprotno. Podsavez bi se moral malo bolj ozirati na klube in bi jim moral pustiti vsaj nekaj prostih terminov, da se finančno opomorejo. Samolastna sprememba propozicij pokalne tekmovalja po podsavezu je klube znatno oškodovala. Prej so udeleženci dobili gotov delež iz izkupička tekem, sedaj gre pa ves denar v podsavezno blagajno. Stojimo na stališču, da podsavez nikakor nima glasom pravil kakih diktatorskih pravil. Podsavez, ki je bil izvoljen na glavni skupščini od zastopnikov klubov, mora imeti vedno pred očmi splošne koristi klubov. Nikdar ne sme odrediti takih sklepov, ki bi naleteli na splošen odpor.

Naš list je dolgo časa molčal. Nismo hoteli mešati blata, pričakovali smo, da se bodo merodajni krogi vedar-le izrekli. Izgleda, da smo čakali zastoj. Pritožbe in nezadovoljstvo radi poslovanja današnje uprave LNP se množe in kopičijo vedno bolj. V Ljubljani so postale

razmere neznosne. Sedaj so se pridružili še mariborski klubi, ki so bili sicer tudi medsebojno vsaj malo v laseh, toda v sportnih vprašanjih so bili vedno složni in so radi tega tudi nekaj dosegli. Maribor, ki je bil preje provinca v sportu, je postal danes centrala, kar so morali občutiti vsi vodilni klubi v Ljubljani. Velika škoda bi bila, ako bi se preneslo ljubljansko blato še v Maribor. Mariborski klubi se dobro zavedajo posledic, ki bi nastopile in so takoj nastopili z vso energijo. Izjavili so, da ne odobravajo postopanja LNP ter zahtevajo, da se jih pri njihovem sportnem delovanju ne ovira.

Kaj bo ukrenil LNP, nam ni znano. V Ljubljani imamo že dva kaznovana kluba: Hermesa in Ilirijo, mogoče bo zabrana doletela še mariborske klube in naš podsavez se bo nazadnje sestojal iz samih kaznovanih klubov. Res, daleč smo prišli.

Da poslovanje LNP ni tako kot bi moralo biti, smo se prepričali sami. Od strani SK Ilirije smo dobili informacije, da je bilo preko LNP poslanih več protestov na savez proti zadnjim sklepom podsaveza glede Ilirije. Obrnili smo se telefonično na vodilnega funkcionarja saveza v Beogradu in prosili za informacije. Dobili smo odgovor, da ima savez sicer v rokah že več kopij raznih protestov SK Ilirije, katere je prejel direktno od kluba, ne more pa savez obravnavati stvari, dokler ne dobi od LNP originalov. Omenjeni funkcionar je nadalje izjavil, da zadrževanje protestov ni v skladu s pravili, ker da mora savez proteste reševati v roku 14 dni, kazenske proteste pa mora poslati podsavez tekom treh dni. Do srede 26. t. m. savez še ni prejel nikakih protestov od strani LNP, uvedel pa bo korake, da se to čim prej zgodi.

MARIBOR: LJUBLJANA SE VRŠI

Ob zaključku rubrike smo prejeli telefonično vest iz Maribora, da se medmestna tekma Maribor: Ljubljana vseeno vrši, ker je LNP to tekmo diktiral in se klubi morajo pokoriti temu sklepu.

MARIBORSKI SPORT

SK Hakoah (Graz): SK Rapid

V nedeljo se odigra v Mariboru mednarodna tekma med SK Hakoahom iz Grada in SK Rapidom. Hakoah pošlje v Maribor svoje najmočnejše moštvo, v katerem igra 7 reprezentantnih igralcev Grada. Tudi Rapid bo nastopil kompletno in je pričakovati interesanten potek igre.

Tekma bo na Rapidovem igrišču ob vsakem vremenu. Pričetek ob pol 15. uri.

Tergletz pri »Mariboru«

Popularni srednji napadalec SK Rapida Tergletz je prestopil k ISSK Mariboru. Z njim je »Maribor« pridobil dobrega nogometaša.

Mali oglasi

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par. Za pismene odgovore priložite znamko.

PREMOG
trboveljski, šlezjski, angleški in koks
dobavlja na dom

Dunajska 46 »ILIRIJA« d. z. o. z. Miklošičeva 6
Telefon 28-20 Telefon 25-95

Glej, glej, saj res!

V prvi strokovni delavnici se ne popravljajo snežni čevlji samo v črni barvi, ampak tudi v rjavi. — Avgust Skof, Borštnikov trg. Letos znatno znižane cene.

Oglejte si

zalogo damskih klobukov v salonu »La Femme Chic«, Selenburgova ulica št. 6. — Preoblikovanje 28 Din.

Telefon 2059

Premog
suha drva
Pogotnik, Bohoričeva ulica 5

Električne motorije

generatorje (dynamo), kovaške ventilatorje, vodne sesalke, vodogrelce i. t. d., iz tovarne »ELIN«, nudi:

„ELEKTROTEHNA“
d. z. o. z., LJUBLJANA, Vegova 2

Izvršuje tudi: Elektrifikacije industrijskih naprav, mlinov, žag i. t. d.

Kmetijska družba v Ljubljani

TURJAŠKI TRG 3

je glavna zastopnica kmetovalcev v dravski banovini in šteje nad 380 kmet. podružnic in okrog 26.000 članov. Člani plačajo na leto 20 Din in dobivajo za to brezplačno strokovni list

YSAK KMET MORA BITI ČLAN KMETIJSKE DRUŽBE

»KMETOVALEC«

Ta list jim nudi strokovni pouk in navodila za umno gospodarstvo. Družba dobavlja članom tudi razne kmetijske potrebščine

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C 366/30—2. 2849

Oklic.

Tožeča stranka: Vrenko Josip, pos. in trgovec v Brežicah, ki ga zastopa dr. Zdošek Josip, odvetnik v Brežicah.

Tožena stranka: Mihelin Mihael, pos. sin v Stari vasi-Biz, radi 395 Din s prip.

Narok za ustno sporno razpravo se je dočel na 23. decembra 1930. ob desetih pri tem sodišču v sobi št. 12 razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja g. Vaš Avgustin, sodni kancler v Brežicah za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Brežicah, odd. II., dne 24. novembra 1930.

*

E 439/30—4. 2852

Dražbeni oklic In poziv k napovedi.

Na predlog Obrovnika Mihaela, delavca v Razborju 56, zastopanega po odvetniku dr. Alojziju Bratkoviču v Slovenjgradcu, kot zahtevajoče stranke bo dne 29. decembra 1930. ob devetih pri podpisnem sodišču, v sobi št. 7, na podstavi odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin: zemljiška knjiga Sp. Razbor, vl. št. 48, označba nepremičnin: poslopja in dve stavbni parceli, cenilna vrednost 3150—Din; zemljišča: cenilna vrednost 14.651-80 Din, skupaj Din 17.801-80; najmanjši ponudek Din 11.867-85. Pritiklini ni.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja. Vadij znaša Din 1780-18.

Okrajno sodišče v Slovenjgradcu odd. I., dne 11. novembra 1930.

*

E 555/30. 2851

Dražbeni oklic.

Dne 12. decembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi

št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Laze, vl. št. 43; zemljiška knjiga Loznica, vl. št. 143.

Cenilna vrednost: 73.060 Din; vrednost pritikline: 5067 Din; najmanjši ponudek: 52.085 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Soštanj, dne 6. novembra 1930.

*

E 2773/29/20. 2850

Dražbeni oklic.

Dne 30. decembra 1930. ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga d. o. Gruškovec, vl. št. 134.

Cenilna vrednost: 10.940 Din; vrednost pritikline: 405—Din; najmanjši ponudek: 7524—Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, odd. IV., dne 19. novembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Broj: 35.145/1930. 2853

Natječaj.

Na osnovu odluke Gospodina Komesara Središnjeg ureda za osiguranje radnika od

21. novembra 1930. raspisuje se ovime natječaj za popunjenje

jednog mjesta referenta inženjerske struke u ugovornom svojstvu

sa honorarom službenika kategorije A, položaja VI. u visini godišnje sistematske plate od 12.000—Dinara, godišnje položajne plate od 15.000—Dinara te ostalim pripadajućim dodacima.

Uvjeti namještenja su slijedeći:

1. da s natjecatelji državljani Kraljevine Jugoslavije i da znadu srpsko-hrvatski ili slovenački jezik;

2. da imaju tjelesnu, umnu i moralnu sposobnost za službu kod Središnjeg ureda za osiguranje radnika;

3. da su navršili 18. godinu života i da nemaju više od 40. godina života izuzevši slučaj, da su prije toga bili u službi kod Središnjeg ureda ili drugog kojeg zavoda za socijalno osiguranje, u državnoj ili drugoj javnoj službi;

4. da ne stoje pod starateljstvom ili stečajem, da ni pod islednjem za zločinstvo ili prestup iz koristoljublja, te da nisu sudjeni na gubitak službe odnosno političkih prava za vrijeme utvrđeno presudom;

5. da im služba kod Središnjeg ureda ili kojeg drugog zavoda za socijalno osiguranje kod državne ili druge javne službe, nije prestala iz uzroka spomenutih u §-u 112. i tački 5, i 7. §-a 113. Službenog pravilnika službenika Središnjeg ureda za osiguranje radnika;

6. da imaju za mjesto pod a) podpunu fakultetsku spremu tehničkog fakulteta kojeg univerziteta ili koje Visoke tehničke škole sa diplomom inženjera-arhitektonske struke.

Uz molbu ima svaki natjecatelj priložiti: svjedočanstvo o danu rođenja, uvjerenja o nadležnosti, o zakonitoj bračnoj vezi, o godinama djece, školske svjedočbe, uvjerenja o dotadanjem zanimanju, o zdravlju i regulisanju vojne obaveze. Zdravlje se mora dokazati svjedočbom lekara Središnjeg ureda za osiguranje radnika ili njegovih mjesnih organa ili lekara državnih ili samoupravnih vlasti, te još jednom svjedočbom izdanom po državnom ili drugom javnom dispanzeru, odnosno lekaru-specijalisti za tuberkulozu.

Sva ostala prava i dužnosti utvrđena su Službenim pravilnikom službenika Središnjeg ureda za osiguranje radnika.

Vlastoručno pisane i potrebnim dokazima obložene molbe, imaju natjecatelji podnijeti podpisanom uredu do uključivo 16. decembra 1930. do 12 sati o podne.

Na zakašnjele molbenice ne će se uzeti obzir.

SREDIŠNJI URED ZA OSIGURANJE RADNIKA U ZAGREBU, A. A. dne 24. novembra 1930.

*

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Stanje s dne 22. novembra 1930.

Aktiva.	Dinarjev
Metalna podloga	285,902.474-26
Posojila	1.549,610.828-41
Račun za otkup kronskih novčanica	929,330.645-35
Račun začasne zamene	148,271.242-03
Dolg države	2.997,155.034—
Vrednost državnih domen, zastavljenih za izdavanje novčanica	2.138,377.163—
Saldo raznih računov	734,984.826-59
	8.783,632.213-64

Pasiva.	Dinarjev
Glavnica Din 50,000.000 v kovanem zlatu: od te vplaćano	30,000.000—
Rezervni fond	12,927.023-99
Novčanice u obtoku	5.214,313.510—
Državni račun začasne zamene	148,271.242-03
Terjatve države po raznih računih	126,102.592-19
Razne obveznosti	1.030,584.812-43
Terjatve države za zastavljene domene	2.138,377.163—
Nadavek za kupovanje zlata za glavnico in fonde	83,055.870—
	8.783,632.213-64

V metalni podlogi se račun: dinar v zlatu za en dinar, angleški funt za 25 dinarjev, dolar za 5 dinarje, lira za 1 dinar, švicarski in francoski frank za 1 dinar, dinar v kovanem srebru za 1 dinar itd.

Obrestna mera po ekskontu menic 5 1/2 % na leto.

Obrestna mera za posojila na zastavo 7 % na leto.

Ouida:

Knjeginja Zurova

Roman.

1.

Lady Dolly je imela dovolj povoda, da bi se čutila srečno.

Bila je v Trouvillu, pri ekarteju in konjskih dirkah je priigrala precej denarja, mož pa ji je pisal, da je odpotoval na konec sveta. Za dolgo dobo je bila torej nevezana in prosta kakor ptič pod nebom; njene najnovejše, iz Pariza došle toalete so na obrežnem izprehajališču vzbudile upravičeno občudovanje in strmenje; neki minister ji je izdal važno državno tajnost, ki jo je mislila čimprej razbobotati v svet, in pred kratkim je prejel povabilo od dveh poslanic in dveh čistokrvnih kneginj. In vendar ni bila njena sreča popolna.

Celo prav nesrečno se je smatrala. Tuhtala je in tuhtala in se vprašala: »Kaj naj počnem z njo, ko bo tu?« Ta misel ji je zagrenila ves predpoldan; ni ji dišala cigareta, ni je veselila lepe valčke igrajoča godba zdraviliškega orkestra. Polasčale so se je raznovrstne črne misli. Spomnila se je svojih dolgov. Ni mogla prav verjeti v možovo potovanje. Morda jo je hotel samo zazibati v brezskrbnost, da bi jo tem laže nadzoroval. Vse te misli so jo vznemirjale in v želodcu so jo tiščali raki, ki si jih je pri kosilu obilno privoščila. Bila pa je zares v škripci.

Kaj, za Boga, naj počne z njo, ko bo tu! Ona — svet-ska lahkoživka, ki je na vseh prireditvah plesala do zadnjega plesa, ki je imela nebroj občudovalcev in toalet, kaj naj počne z odraslim šestnajstletnim dekletom. Ravno-kar je bila pri birni, zdaj pa pride, se ji obesi okrog vratu in jo nazove pred vsem svetom »mama«.

Bilo je zares strašno!

Pa da bi ji bila pustila vsaj nekaj časa, da bi se polagoma sprijaznila z mislijo o njenem prihodu. Kakor strela z jasneja jo je prestrašila brzjavka, da je hčerka na potu in prispe v Trouville morda že zvečer. Kako neki je prišla na misel, da mora prispeti zvečer v Trouville? Ob času, ko je lady Dolly razkazovala svoje toalete in so se kavalirji trgali zanjo in tekmovali med seboj, kdo jo povede na zabavo ali ples!

»Jack! Jack!« je s stokajočim glasom govorila nekemu izmed svojih izbranih prijateljev, mlademu angleškemu lordu, najzvestejšemu med vsemi kavalirji, ki so ji bili vedno za krilom. »Svetujte mi, Jack, kaj naj vendar počnem z njo?«

»Ah, kaj,« je odgovoril, »omozite jo.«

»Ali ste povedali modrost!« je nevoljno rekla milady. »Seveda jo bom morala omoziti. Morala jo bom omoziti, toda potem bom babica — hm, jaz, pa babica!«

Ta misel jo je tako razburjala, da je zamahnila s konico svojega solničnika po zraku.

Ona, jedva štiriinideset let stara, priznana krasotica, z vitkim, pičlim dvanaest palcev obsežnim pasom — pa babica! Smešno!

Ves dan je bila slabe volje. Njen prijatelj, mali vojvoda Dinant, ki je vsak dan oplenil zanjo cele cvetličarne, ni bil danes deležen ne enega hvaležnega pogleda, pa če je še tako zaljubljeno vzdihoval.

»Kaj pa je tam doli?« ga je vprašala na popoldanskem izprehodu.

Vseh oči in kukala so bila vprta na isto mesto sipine, odkoder se je bližala mlada, med kopališko družbo nepoznana ženska oseba. Bila je to mlada, nad vse ljubka deklica — in skoraj neverjetno — preprosto, skoraj staromodno oblečena in to v mondenem in razkošnem trouvillskem kopališču! Naglih korakov se je bližala.

»Kdo je to?« se je vpraševala gospoda na obali.

»Kdo je ta karikatura?« je dejala lady Dolly.

Karikatura je prihajala naglih korakov vedno bliže, hitela naravnost lady Dolly naproti ter zaklicala, ko je prišla do nje: »Kaj pa je to, mama! Ali me ne poznate, ljuba mamica?«

Lady Dolly je obstala kakor kip.

»Za Boga. V taki opravi!« je vzkliknila namesto pozdrava.

Toda karikatura jo je že objela okrog vratu, žareč od veselja.

»Oh, mamica!« je vzklikala. »Kako ste lepi. Pa me ne poznate? Saj sem vendar vaša Vera.«

Na splošno je bila lady Dolly vzor miline, če je le ni razdražila sobarica, mož ali kakšna druga življenska nadloga. Toda v tem hipu je bila vsa iz sebe. Najrajši bi bila zamahnila s solničnikom po vsem stvarstvu. Slišala je svoje prijateljice in tekmičice, kako so se hihitale, in vzgriznila se je v ustne. Helena Olgaruki ji je dejala v smeju: »Ah, to je vaša hčerka, draga prijateljica. Saj je že prava pravcata odrasla dama!«

Lady Dolly je obžalovala, da ni njen solničnik bodalo, ki bi ga mogla zasaditi v svojo ljubo prijateljico. In bila je skoraj na tem, da bi nekaj napravila, česar bi se pozneje gotovo pokesala.

Zato si je skušala ohladiti jezico nad Verino vzgojiteljico.

»Ali ste vi gospodična Schröderjeva?« se je okrenila k visoki, koščeni ženski z naočniki, stoječi za njeno hčerko. »Vi torej? Vedite, gospodična, da bi bili morali preprečiti tak nastop tu vpricho vseh. Da vas ni sram!«

Nemška učiteljica je globoko užaljena izustila: »Ne vem, gospa, kakšno nedostojnost je zagrešila ljubeča hčerka, ki se je vrgla materi v naročje —«

»Tiho bodite!« je vzkliknila lady Dolly in ježno pogledala nemško učiteljico, ki je nosila zeleno kopreno in plave naočnike in ni bila taka, da bi nudila očem prijetno pašo. »Tiho bodite, kaj vi veste, kaj se spodobi in ne spodobi, če pa ste sami taki, kakršni pač ste! Poleg tega pa sem vas pričakovala na večer, ne pa na popoldan.«

Velela je vzgojiteljici, naj se takoj odstrani s svojo gojenko s šetališča ter naj se poda v hotel.

»Prekrasen otrok,« je začela vnovič Olgaruki, ko je milady odslavila hčerko. »Prekrasen otrok! Seveda, njena toaleta je nekoliko smešna. Pa tista čudna prika-zen, vzgojiteljica. Čujte, milady, jaz sem mislila, da je vaša hčerka še prav majhna, zdaj pa je videti, kakor bi ji bilo najmanj dvajset.«

»Šestnajst je ravnokar končala —«

»Videti je starejša. Ali ne? Kako pa ji je ime, ljuba prijateljica! Vi ste jo klicali Vere. Gotovo pa se imenuje Vera. Vere sploh ni dekliško ime.«

Lady Dolly se je okrenila.

»Ne vem,« je odgovorila. »V njeni rodbini kličejo dečke in deklice z imenom Vere. Bržkone je to muhasta domislila rodbine Mull.«

Skomizgnila je z rameni.

»Ah, rodbina Mull,« je pomislila.

Glasno pa je dejala okoli stoječim: »Na svidenje, dragi prijatelji. Za danes me boste milostno opravičili, gospe in gospodje. Današnji dan moram posvetiti hčerki.« S temi besedami se je poslovila od družbe.

Ko je odšla, ji je šlo na jok od srda.

»Sramota, sramota,« je pripomnila. »Takšno hčerko imeti! In kako se je uvedla! Koliko bo stalo, preden bo oblečena, kakor se spodobi. In tista neznosna Helena Olgaruki!«

Nato se je domislila, da se bo morala deloma odpovedati prostemu življenju zaradi hčerkinе navzočnosti. Stisnila je pesti in si govorila. »Zakaj je ni stara čarovnica v Bulmerju pri sebi obdržala. Zakaj ni ostala še naprej pri svoji babici?«

2

Lady Doroteja Vanderdecken, ki jo je svet poznal pod imenom lady Dolly, je bila sedma hčerka obubožanega plemiča, grofa Caterhama. Ko ji je bilo sedemnajst let, se je zaljubila v svojega bratranca Vera Herbersta, nekega mlajšega sina vojvode Mullskega in Cantirskega. Herbert pa je prišel iz Oxforda in se je posvetil cerkvi, ko se je poročil s sestrnico. To je bila prava pravcata ljubezenska ženitev. Ona se je tri dolga leta smrtno dolgočasila v samotnem župnišču v Davonu, nato ji je mož umrl. Z dvajsetim letom je postala vdova. Mož ji je zapustil majhno premoženje in hčerko. Nekaj časa je kazala silno žalost. Jokala je, toda nekega dne je ugotovila, da se ji žalna obleka čudovito podaja, pa je nehala jokati. Tedaj se je najprej otesla majhne hčerke, katero je prepustila vzreji stroge vojvodinje Mullske, ki ji je bila tašča in teta obenem. Sama pa se je podala na potovanja z izgovorom, da se gre zdraviti. Na južnem Francoskem je docela prebolela izgubo svojega moža in takoj po preteku žalovalnega leta se je zopet poročila z nekim gospodom Vanderdeckenom, bogatim finančnikom iz Holandske. Imel je denar, toda ni imel slavnih prednikov, zato je iskal, kako bi prišel v stik z znamenitimi angleškimi rodbinami. Tako je pač na svetu.

Mravlje, ki napadajo slone

V Afriki živi neka vrsta mravelj, ki je bila do najnovejšega časa celo prirodoslovcem prav malo znana. Gospod I. W. Vandervoort pa, ki je mnogo potoval po Afriki, je večkrat naletel na svojih potih na te živalice in je začel srčno opazovati njihovo življenje.

Prvič je naletel na to vrsto mravelj že na svojem prvem potovanju po Afriki. Na neki ozki stezi, ki ga je vodila skozi džunglo, je opazil črno, približno 5 centimetrov širok trak; to so bile mravlje. Ko je živali bolj natanko opazoval, je videl, da obstoji vsa ta dolga vrsta iz dveh vrst mravelj: na sredi so lezle male živalice, to so bile delavke, ki jih je bilo na tisoče in tisoče, na zunanji strani pa so lezle večje mravlje, ki so imele mnogo močnejše čeljusti in so bile brčkone »vojaki« ali čuvarji cele čete.

»Vojaki« so korakali mnogo bolj počasi kakor delavke. »Vojaki« so šli vedno nekoliko bolj naprej, potem so pa postali in grozili s svojimi čeljustmi, da že z grožnjami odvrnejo vsako nevarnost. Po nekoliko vojakov zapusti tudi od časa do časa kolono in preiskuje okoli do 1 meter daleč in se vrne šele nazaj, če najde vse v redu.

Ni pa dobro teh mravelj se dotakniti. Če namreč pridejo na kožo, se zarijejo v kožo zelo globoko in s svojimi ščipalniki trgajo koške mesa izpod kože in brizgajo ob enem stru-

peno kisline v rane. Pa tudi, če se zagrizejo v usnje, pustijo vidne sledove za seboj, ker njihovi ščipalniki usnje kar žagajo.

Male živalice so torej jako nevarne in napadejo celo slona. Slona napadejo za rilec, kjer je slon najbolj občutljiv, ali pa mu zlezejo v oči in ušesa; pa tudi skozi njegovo sicer debelo kožo se prežrejo.

Napadajo tudi metulje na ovetlicah in lezejo celo v vrhove visokih dreves, kjer se lotijo ptičev in drugih manjših živali. Ker požre vse, kar je živega, so jih zamordirali jako veseli, če se pojavijo v tej ali oni vasi, ker takrat občutijo te mravlje cele vasi razne nesnage, kakor podgane itd. Pojavljajo se namreč te mravlje vedno v silnih množinah in zato traja včasih po 16 ur, predno je cela njihova procesija prišla mimo kakšnega kraja.

Najhujši sovražnik teh mravelj pa je solnce. Solnčni žarki jih pomore v par minutah. Pred solncem se mravlje rade zarijejo v zemljo, kar se zgodi silno hitro. Navadno pa korakajo po noči ali pa, če je nebo oblačno.

Popolnoma neobčutljive pa so mravlje za dež in za vodo. Če pridejo do tekoče vode, se strijo v klopčič. Na sredo pridejo najslabotnejše živali, na površino pa najkrepkejšje in ta klopčič se potem spusti v reko, ki ga že neke prenese na drugi breg. Takih klopčičev napravijo več in tako pride cel rod preko vode.

Uradni »šimel«

Na nekem veleposestvu blizu mesta Münster se je hlapec Janez silno ogrel za neko kmečko dekle in je sklenil, da se takoj z njo poroči, samo če dekle hoče. In ker tudi dekle ni reklo »ne«, je šel hlapec že kar naslednjega dne na občinski urad naročit oklice. Uradnik — tam je civilni zakon obvezen — je vpisal v knjigo vse podatke, kakor mu jih je povedal Janez in na podlagi listin, ki jih je imel Janez s seboj. Nesreča pa je hotela, da je Janez prinesel s seboj le svoje listine, dekletovih pa ne. Ker pa je bila pot domov dolga in ker je tudi uradnik dekleta poznal, kakor je to na deželi pač navada, je kar na kratko zapisal vse, kakor mu je Janez povedal, koliko je dekle staro, kako ji je ime itd. In ko so minili trije tedni, sta prišla Janez in njegova nevesta k poroki in ker ni bilo nobenega ugovora, je uradnik oba poročil brez posebnih ceremonij, kakor je to pač na deželi navada. Ko pa so mladi ženi predložili poročno pismo v podpis, se je zelo začudila, ko je videla, da je dve leti mlajša v listini kot je bila v resnici, pa tudi njeno ime se ni ujemalo. To

Raziskovalec polarnih krajev kapitan Sverdrup

Znani norveški raziskovalec polarnih krajev kapitan Oton Sverdrup je te dni umrl v Oslo, (glavnom mestu Norveške), star 75 let. Bil je najboljši sotrudnik Fridtjofa Nansena in se je z njim vred udeležil na ladji »Fram« velike ekspedicije v polarne kraje. O tej ekspediji je napisal Nansen velike delo »V ledu in noči« (»In Eis und Nacht«), kjer zelo pohvalno omenja velike zasluge kapitana Sverdrupa za srečen potek ekspedicije.

Kdaj omaga letalec

Na Francoskem so začeli nedavno zelo živahno razpravljati o vprašanju, kako dolgo lahko opravi pilot svoje delo. Neki pariški športni list se je obrnil namreč na več odličnih letalcev s prošnjo, naj povedo svoje mnenje o tem, ali je treba letalce še vedno smatrati za neke izjeme, za katere običajni zakoni poje-manja moči na starost ne veljajo, ali pa poje-majo njihove moči in sposobnosti prav tako kakor pri drugih poklicih. Ko se je namreč letalstvo šele pričelo, so bili zdravniki mnenja, da opravi pilot svoj posel lahko le razmeroma kratek čas, ker jim živi hitro odpovedo svojo službo. Med tem pa je prišla vojska, letalska tehnika je silno napredovala in zgodilo se je še marsikaj drugega, kar prihaja letalcem v prid, tako da je treba vprašanje o sposobnosti letalcev znova preresetati.

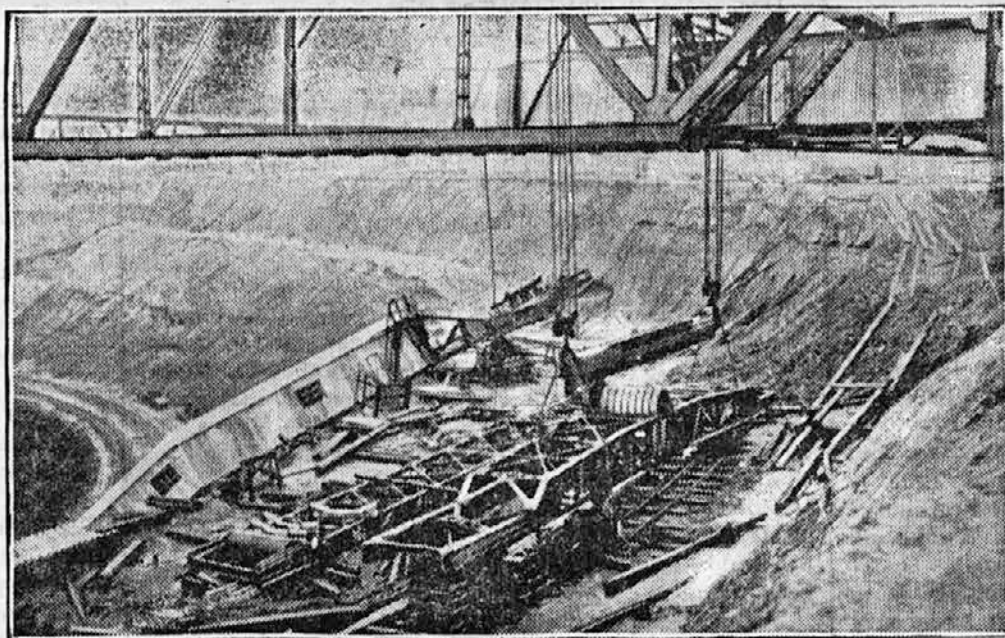
Na vprašanje športnega lista je odgovorilo več odličnih letalcev, ki vsi trdijo, da se letalec nič bolj in nič manj zgoda ne postara glede svoje sposobnosti za delo kakor drugi ljudje.

Znani pionir francoskega letalstva Henry Farman, ki je sedaj 55 let star, pravi, da po njegovem mnenju vsaj za športnega letalca ni nobene nevarnosti vač, da bi prezgodaj opešal, zlasti če zna brzdati svoj mladostni temperament. Pa tudi o pilotih, ki letajo na dolgih potniških progah, pravi, da opravljajo dandanes lahko svoj posel vsaj do 50. leta.

S Farmanom se popolnoma strinja znani letalec Thoset, ki je prvi preletel Mont-blanc. On pravi, da letalec tako dolgo ne opeša, dokler čuti v sebi »sveti ogenj navdušenja«, ki mora ogrevati vsakega letalca. On ni nikdar mnogo pil in tudi kadil je malo, zato pa je mnogo spal. Za hitrostne rekorde se res ni nikdar ogreval in zato jih tudi ni hotel nikdar doseči, zato pa se upa še vedno lotiti dolgih letov.

Športni letalec Maurice Fiat pa je mnenja, da postane letalec dovolj zrel in izkušen šele v neki določeni starosti, če hoče biti kos težjim nalogam. Pripominja pa, da je res, da včasih prednost zmaga nad zrelostjo. Za športnega letalca po njegovem mnenju ni starostne meje.

Prometni letalec Charles Corsino, ki je med vsemi francoskimi letalci preletel največ kilometrov, pa pravi, da pametni pilot prav lahko služi do svojega 50. leta, če le količjak pametno in solidno živi. Za prometnega pilota velja to, kar velja za šoferja. V Parizu zelo stari šoferji še vedno zelo spretno vozijo.

Težka nesreča v rudniku

Pri rovu »Marianne« v premogovniku Klein-Leipisch so montirali nov most. Most pa se je podrl med montiranjem in 8 delavcev je bilo ubitih.

Filmanje brez filma

Nemški iznajditelj Jurij Greenbaum je skupno s svojim prijateljem fotografom Spiegelom iznašel aparat, ki omogoča filmanje tudi vsakemu amaterju čisto poceni. Aparat sprejema premikajoče se slike na navadno fotografsko ploščo, ki je razdeljena na več sto malih delov, tako da leže slike v več vrstah druga poleg druge, in ne kakor pri filmu druga pod drugo. Projekcijski aparat potem na poseben način »otipava« sliko za sliko s svetlobnim žarkom

da žena je molčala in je celo stvar povedala svojemu možu šele, ko sta bila oba že zunaj. Šla sta nazaj k uradniku in tu so dognali, da se je mož poročil s sestro mlade žene, ki ji je bilo res tako ime, kakor je mož uradniku povedal za svojo ženo, a ta sestra je bila že 2 leti mrtva! Da pa ostane prav kar sklenjena poroka veljavna, sta se morala Janez in njegova mrtva žena najprej po vseh predpisih zakona ločiti, in šele ko je bilo to postopanje končano, sta se Janez in njegova živa žena lahko še enkrat pravnoveljavno poročila.

Zakaj upadajo amerikan-cem lica

Na nekem kongresu zobozdravnikov v Ameriki so ugotovili, da dobivajo Amerikanci vedno bolj ozka lica, tako da se boje, da vtegnejo izgledati amerikanske glave v doglednem času kakor zajčje glave z daleč naprej pomaknjenimi zobmi. Na kongresu so ugotovili, da je kriva tega pojava današnja ameriška hrana.

Današnja hrana v Ameriki ni več tako trda kot je bila nekdanj, ampak je silno mehka, da je skoraj ni treba grizeti in zvečiti. Zato pa se mišice za žvečenje ne razvijajo tako kakor se razvijajo pri trdi hrani in zato lica vpadajo, zobje pa stopajo naprej.

300 milijonov dinarjev na teden

Nedavno so časopisi priobčili vest, da so v Chikagu zaprli glasovitega zločinca Al Capone-a, poglavarja velike tihotapske bande z alkoholom. Ta vest pa se je kmalu izkazala za neresnično. Al Capone-a so sicer res zaprli začetkom tega leta za eden ali dva dni, toda zaradi pomanjkanja dokazov so ga morali zopet izpustiti. Kakor sedaj stoji stvar, tako je rekel neki visoki ameriški uradnik, bi mogli tega človeka prijeti le, če se gosposki zdi, da ni točno navedel svojih dohodkov za odmero davka...

Vest, da so Al Capone-a zaprli, so baje razširili člani konkurenčne tihotapske bande, ki jo vodi neki Bugs Moran. Z druge strani pa se zopet govori, da se bo sestra Al Capone-a poročila z Moranom, da se na tak »diplomatski« način spor med obema taboroma reši. Al Capone bi dal svoji sestri krasno vilo in 250.000 dolarjev dote. Kakor pa vse kaže, tudi da te vesti niso resnične.

Al Capone »zasluži« s tihotapstvom alkohola ogromne vsote, pravijo, da mu nese ta kupčija do 300 milijonov dinarjev na teden. Te vsote pa ne obdrži sam, ker mora silno mnogo denarja razdati za podkupnine. Ameriški listi trdijo, da ima podkupljeno celo chikaško policijo in vse

upravne in finančne uradnike. Zato pa mu tudi nihče ne more do živga. Pa tudi med vplivnimi politiki jih je baje precej, ki se ne branijo tihotapskega denarja.

Do takih razmer je pripeljala v Ameriki prepoved alkohola. Zato pa ni čudno, da so bogati tihotapci pri zadnjih volitvah v Ameriki na vso moč agitirali za »suhe« kandidate, kajti kakor hitro bi bil alkohol zopet dovoljen, bi bilo tudi konec njihovih ogromnih dohodkov.

Profesor dr. Alfred Wegener

Profesor dr. Alfred Wegener je vodja velike nemške znanstvene ekspedicije, ki preiskuje ledeno ozemlje na Grenlandiji. Ekspedicija je odšla na Grenlandijo letos na spomlad, kjer je postavila opazovalnico skoro 3000 m visoko nad morjem. To opazovalnico pa je bilo treba preskrbeti z živizem za zimo in prof. Wegener je odšel septembra meseca na pot, da uredi vprašanje oskrbe za zimo. Od 2. oktobra naprej pa ni v njem nobenega glasu več. Nemški znanstveniki so v velikih skrbah za njegovo življenje, njegovi prijatelji in znanci pa so prepričani, da se mu ni pripetilo nič hudega.

Radio v Ameriki

Ameriški radio slišimo v Evropi lahko le s najdražjimi parati, pa še s temi redkokdo posluša ameriški radio, ker je razlika v času med Evropo in Ameriko jako neprijetna. Zato pa vemo v Evropi razmeroma prav malo o ameriškem radio-delu.

V Združenih državah imajo danes nad 600 oddajnih postaj, ki »delajo« od ranega jutra do polnoči. Kaj vse te postaje poročajo in širijo v svet, to je odvisno seveda od njihovih lastnikov, kajti v Ameriki dobi vsak dovoljenje, da sme postaviti radio-postajo, če izgleda le količjak pošteno, in zato imajo v Ameriki programe, ki jih ne oddajajo le velike postaje same, ampak tudi programe, ki jih izdajajo vseučilišča, šole, uredništva velikih listov, velike trgovine, zavarovalnice, banke, verske organizacije in tudi trgovci z radio-aparati sami.

Pri tej popolnoma svobodni tekmi se skušajo posamezne postaje prekositi ne samo z dobrimi programi, za katere plačujejo prvovrstnim umetnikom silne honorarje, ampak tudi s kolosalno reklamo. Najbolj priljubljena je reklama s »šlagerji«; to so besede, s katerimi poskušajo napovedovalci vzbuditi pozornost poslušalcev. Velike postaje se takih »šlagerjev« navadno ne poslužujejo, vendar pa se napoveduje velika mornariška oddajna postaja v Washingtonu s »šlagerjem«: »Where the timesignals originate« (odkud prihaja časovno znamenje). Na zapadu in še bolj na veselem ameriškem jugu pa poznajo celo vrsto takih »šlagerjev«.

Postaja Long Beach v Kaliforniji se napoveduje z besedami: »Jaz sem mesto, kamor prihaja naša ladja«. Aricona se imenuje »izhod iz puščave«. Filmsko mesto Los Angeles želi »priljubljenost, srečo in veselje«. Hollywood se napoveduje kot »vsa prijatelj v Hollywoodu«. Velikansko industrijsko mesto Pittsburg pa pravi, da je »postaja sajastega mesta«. Postaja Santi Monica v Kaliforniji te pokliče k aparatu s vabilom »oddajna postaja z ljubeznivim nasmehom«. Mala postaja v Pensacoli na polotoku Floridi se imenuje »čudovito mesto napredka«, neka druga mala postaja pa ponosno trdi, »da zabava ves narod«. Tudi pesniško so navdahnjeni nekateri šlagerji. Tako pravi postaja v znanem kopališču v Miami, »da prihaja godba, ki jo bodo poslušali slišali, iz Miami, čudovitega otoka sanj«. Oddajna postaja »Grand Rapids« v Michiganu pa pravi: »da je njen glas »glas šepetajočih jelk«.

Tako se javlja tudi v ameriškem radiu pravi in pristni ameriški duh.

»Zakaj pa je propadla trgovina vašega prijatelja?»

»Njegova žena je bila preveč potratna.«

»Pa je res prišel ob vse?«

»Žena mu je že še ostala...«